

Waarom geen volledige studie in het buitenland?

Een onderzoek naar de overwegingen van Nederlandse studenten

6 Maart 2025

nuffic
meet the world

NUF2025/01

Belangrijkste bevindingen

Veel Nederlandse studenten gaan voor een deel van hun studie naar het buitenland. Daarin is Nederland zelfs koploper in de EU. Maar voor een volledige studie gaan juist heel weinig Nederlandse studenten de grens over. Wij zochten uit waarom:

1 op de 3

studenten heeft zich wel georiënteerd op een volledige studie in het buitenland, maar is uiteindelijk niet gegaan.

De belangrijkste uitdaging voor deze studenten was **te weinig informatie over beurzen.**

Belangrijke redenen om niet in het buitenland te studeren

Veronderstelde hoge kosten

Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland

Ver weg zijn van familie en vrienden

Te weinig informatie over studiemogelijkheden

Waar hebben studenten behoefte aan?

- **Meer informatie** over studiemogelijkheden
- **Voorlichting** vanuit de school of instelling
- Meer **beschikbare beurzen en informatie** daarover
- **Ervaringsverhalen** van leeftijdsgenoten

1 op de 3

studenten heeft niet over studeren in het buitenland nagedacht

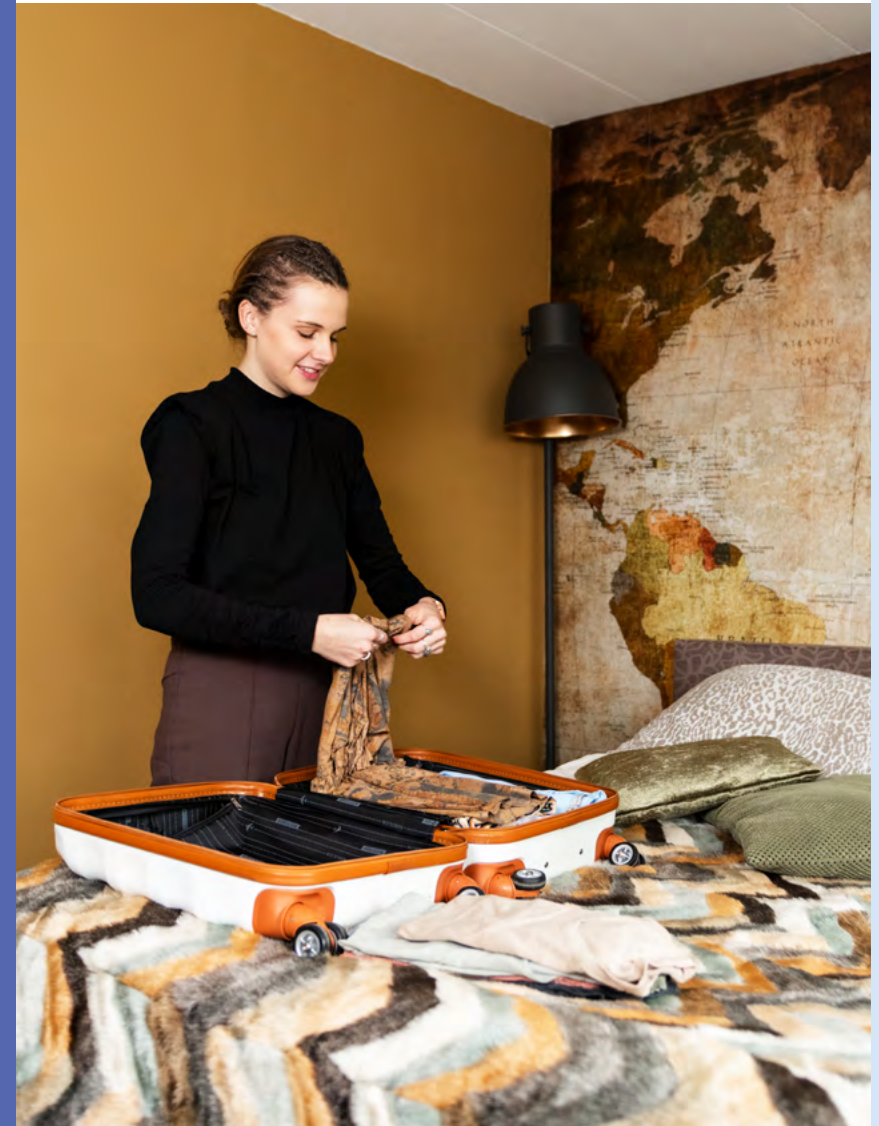
Inhoud

Belangrijkste bevindingen	2
Inleiding	4
Eerder onderzoek	8
Methodologie	19
Resultaten	24
Conclusie	50
Referenties	53
Dankwoord	57
Bijlagen	58

Inleiding

Inleiding	5
Doel van dit onderzoek	7

Inleiding

Nederland heeft binnen de EU het hoogste percentage (23%) aan afgestudeerden dat een deel van de studie of een stage in het buitenland heeft gevolgd (*uitgaande studiepuntmobiliteit*) (Europese Commissie, 2021). Er is echter een groot verschil met het percentage van de Nederlandse studenten dat een volledige studie aan een hogeschool of universiteit in het buitenland heeft gevolgd, ook bekend als *uitgaande diplomamobiliteit*. In 2019 was het percentage *uitgaande diplomamobiliteit* namelijk maar 3,3%.

Vergeleken bij studenten uit andere Europese landen is de *uitgaande diplomamobiliteit* onder Nederlandse studenten al jaren relatief laag (Nuffic, 2023d). Volgens de meest recente data van UNESCO (2024) volgden in 2021 ongeveer 18.500 Nederlandse studenten een volledige studie in het buitenland. Dit aantal schommelt sinds 2017 tussen de 17.500 en 20.000, wat gelijkstaat aan ongeveer 3% van het totaal aantal Nederlandse studenten.

In de EU gaat 4,6% van de studenten in het hoger onderwijs voor een volledige studie naar het buitenland (Europese Commissie, 2021)¹. Het Europese gemiddelde voor diplomamobiliteit in de bachelorfase is 3,5%. In Nederland is dat 1,4%, waarmee Nederland op plek 26 van de 27 EU-landen staat. Bij buurlanden België en Duitsland volgen relatief gezien meer studenten een volledige bachelor in het buitenland (respectievelijk 2,9% - 21^e plek - en 2,7% - 23^e plek). Wat masterstudenten betreft, staat Nederland in de EU op de 15^e plek. Ongeveer 6,5% van de Nederlandse studenten gaat naar het buitenland voor een masterdiploma - dit is iets hoger dan het gemiddelde van de EU (5,9%). Voor Duitse studenten (7,3% - 12^e plek) is een master in het buitenland gebruikelijker dan in Nederland en in België (6,0% - 17^e plek) iets minder gebruikelijk dan in Nederland.

Vanuit de Europese Commissie zijn doelstellingen geformuleerd voor leermobiliteit (Europese Commissie, 2023a). Een van die doelstellingen is dat in 2030 minstens 25% van de afgestudeerden in het hoger onderwijs een ervaring met leermobiliteit moet hebben gehad. Dit omvat alle vormen van leermobiliteit, waaronder studiepuntmobiliteit, diplomamobiliteit, kortdurende mobiliteit, groepsmobiliteit en '*blended*' mobiliteit (een

1 Hieronder vallen associate degree, bachelor, master en PhD. In de data van de Europese Commissie (2021) wordt onder de term 'buitenland' verstaan: EU-landen en de volgende niet-EU-landen: Australië, Canada, Chili, Colombia, Israël, Japan, Korea, Nieuw-Zeeland, Brazilië en Rusland.

combinatie van fysieke en virtuele mobiliteit). Als reactie op deze doelstellingen van de EU heeft de Nederlandse overheid aangegeven dat ze positief staat tegenover het bevorderen van leermobiliteit binnen de EU (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2023). Hierbij moet gestreefd worden naar meer balans in internationale studentenstromen binnen de EU.

Tijdens een bijeenkomst van Europese onderwijsministers in het voorjaar van 2024 benadrukte Nederland de waarde van leermobiliteit voor studenten, onderwijsinstellingen, de samenleving en de kenniseconomie (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2024b). In deze bijeenkomst pleitte Nederland voor betere *brain circulation* binnen Europa om de kwaliteit van het Europese hoger onderwijs te versterken. Uit deze bijeenkomst bleek ook dat andere lidstaten zien dat er sprake is van ongebalanceerde mobiliteit, waarbij sommige lidstaten te maken hebben met veel inkomende studenten, terwijl andere lidstaten juist veel studenten zien vertrekken naar andere landen. Ook in een recente kamerbrief uit oktober 2024 van minister Bruins (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2024a) wordt uitgesproken dat Nederland zich blijft inzetten voor een meer gebalanceerde leermobiliteit binnen Europa.

Huidige maatregelen voor uitgaande diplomabiliteit

Er bestaan verschillende maatregelen vanuit de Nederlandse overheid voor studenten die een volledige studie in het buitenland willen volgen. Hierbij heeft Nuffic de taak om scholieren en studenten te informeren en inspireren rondom studie en stage in het buitenland, waarbij WilWeg deze taken uitvoert. Op de WilWeg-website kunnen studenten informatie vinden over studeren in het buitenland. Daarnaast geeft WilWeg voorlichting op beurzen, scholen en onderwijsinstellingen. Het doel van deze activiteiten is om (ervaren) obstakels voor uitgaande diplomabiliteit weg te nemen, onder andere via vroegtijdige informatievoorziening (ook aan middelbare scholieren en hun ouders) en voorlichting over financieringsmogelijkheden. Daarnaast wordt ingezet op meer gelijke kansen tussen verschillende groepen studenten (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2023).

Wat betreft financiering voor een studie in het buitenland kunnen Nederlandse studenten die een volledige studie in het buitenland volgen onder bepaalde voorwaarden gebruikmaken van Nederlandse studiefinanciering, ook wel meeneembare studiefinanciering genoemd. In 2021 maakten 8.817 Nederlandse studenten gebruik van meeneembare studiefinanciering (Nuffic, 2023d). Dit is bijna de helft van de diplomamobiele studenten uit Nederland. Ook zijn er vanuit het VSBfonds beurzen beschikbaar om in het buitenland te studeren.

Doel van dit onderzoek

Hoewel Nederland binnen de EU een relatief hoog percentage studenten heeft dat ervaring opdoet met studiepuntmobiliteit in het buitenland, blijft het percentage Nederlandse studenten dat een volledige studie in het buitenland volgt opvallend laag. Het doel van dit onderzoek is om te begrijpen waarom Nederlandse studenten relatief weinig deelnemen aan uitgaande diplomabiliteit en om te identificeren wat deelname hieraan zou kunnen stimuleren.

Om dit doel te bereiken, staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Wat zijn redenen voor Nederlandse studenten om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?
2. Hoe kunnen Nederlandse studenten gestimuleerd of geholpen worden om een volledige studie in het buitenland te volgen?

Om een compleet beeld van het onderwerp te schetsen, wordt in het hoofdstuk *Eerder onderzoek* ingegaan op de meerwaarde van uitgaande diplomabiliteit en de mogelijke redenen waarom sommige studenten wel kiezen voor een volledige studie in het buitenland. Daarna wordt een overzicht gegeven van de mogelijke redenen waarom studenten niet voor een volledige studie in het buitenland kiezen, en de mogelijke behoeften van studenten om deel te nemen aan diplomabiliteit.

In dit onderzoek wordt onderzocht in hoeverre de mogelijke redenen ook van toepassing zijn op Nederlandse studenten, of er mogelijk andere factoren een rol spelen, en welke uitdagingen studenten ervaren tijdens hun oriëntatie op een studie in het buitenland. Ook wordt onderzocht hoe Nederlandse studenten geholpen en gestimuleerd kunnen worden om een volledige studie in het buitenland te volgen. Tot slot wordt ingegaan op de uitdagingen en behoeften van begeleiders van studenten, zoals decanen, studieadviseurs en andere betrokken professionals. De resultaten van dit onderzoek kunnen professionals in het onderwijsveld en beleidmakers helpen bij het ontwikkelen van effectief beleid om uitgaande diplomabiliteit van Nederlandse studenten te bevorderen.

Eerder onderzoek

De meerwaarde van diplomamobiliteit	9
Mogelijke redenen om in het buitenland te studeren	11
Mogelijke redenen om niet in het buitenland te studeren	13
Behoeften van studenten	18

De meerwaarde van diplomamobiliteit

Eerder literatuuronderzoek van Nuffic (2020) heeft de meerwaarde van internationalisering in het onderwijs (hierna: internationalisering) gecategoriseerd op basis van drie niveaus; de student zelf (microniveau), hogeronderwijsinstellingen (mesoniveau), en de maatschappij (macroniveau). Uitgaande diplomamobiliteit is een vorm van internationalisering. Hieronder presenteren we de inzichten van dit literatuuronderzoek (Nuffic, 2020) en andere onderzoeken (Kwiek, 2015; DeLoach et. al, 2021; Dwyer, 2004), die aantonen dat internationalisering, bijvoorbeeld in de vorm van mobiliteit van studenten, positieve effecten heeft op het individu, onderwijsinstellingen en de maatschappij.

Internationalisering kan waardevol zijn voor het individu (Nuffic, 2020). Zo biedt een internationale ervaring de mogelijkheid om internationale competenties (zoals interculturele competenties, internationale oriëntatie en persoonlijke vaardigheden) op te doen (Nuffic, 2019; Lodewick et al., 2024). Meer dan tachtig procent van de respondenten gaf in een onderzoek van Erasmus+ aan dat hun buitenlandervaring een positief effect had op hun persoonlijke ontwikkeling (Lodewick et al., 2024). Voor het opdoen van internationale competenties door middel van een buitenlandervaring zijn begeleiding en reflectie belangrijk (Nuffic, 2023a). Daarnaast hebben afgestudeerden met een buitenlandse studie grotere kans om een internationaal

gerichte carrière na te streven. Zo hebben ze vaker functies waarbij ze internationale opdrachten uitvoeren (Samuk et al., 2023; Wiers-Jenssen, 2008).

Internationalisering kan ook een positieve bijdrage leveren aan Nederlandse hogeronderwijsinstellingen (Nuffic, 2020). Alumni met een Nederlandse vooropleiding (bachelor of master) zijn ambassadeurs van Nederlandse hogeronderwijsinstellingen in het buitenland. Eerder onderzoek toont dat de relaties die studenten opbouwen tijdens hun buitenlandse opleiding de samenwerkingsverbanden tussen instellingen kunnen versterken (Larsen & Tascón, 2020). Zulke samenwerkingsverbanden kunnen zorgen voor een verhoogde kwaliteit van het onderwijs en onderzoek in hogeronderwijsinstellingen. Ook kan internationale samenwerking leiden tot meer wetenschappelijke output en daarmee een betere reputatie van de instelling (Kwiek, 2015).

Mobiliteit naar het buitenland biedt ook voordelen voor de Nederlandse maatschappij (Nuffic, 2020). Onderzoek toont aan dat terugkerende migratie bijdraagt aan kenniscirculatie en voordelen oplevert voor het land waar internationale studenten vandaan komen (Wahba, 2014). Nederlandse afgestudeerden die na hun studie in het buitenland terugkeren naar Nederland hebben waardevolle kennis en internationale netwerken opgedaan. Dit kan bijdragen aan de versterking van de Nederlandse (kennis)economie.

Onderzoek laat zien dat hoe langer studenten in het buitenland verblijven, des te meer ze zich ontwikkelen op het vlak van internationale oriëntatie, maar ook op academisch, sociaal, persoonlijk, professioneel en taalkundig vlak (DeLoach et al., 2021; Dwyer, 2004; Lodewick et al., 2024). Op basis van dit eerdere onderzoek is het aannemelijk dat diplomamobiliteit in veel gevallen nog voordeliger kan zijn voor studenten dan studiepuntmobiliteit, omdat studenten dan voor een langere periode in het buitenland blijven.

Mogelijke redenen om in het buitenland te studeren

Eerder onderzoek toont dat er verschillende beweegredenen zijn om in het buitenland te studeren. Deze kunnen gelden voor diploma- of studiepuntmobiliteit. Volgens het model van Fakunle (2021) kunnen deze beweegredenen worden onderverdeeld in vier typen: **ervaringsgericht, ambitieus, educatief** en **economisch**. Dit model is ontwikkeld op basis van interviews met internationale studenten die in het VK studeerden. Hieronder leggen we deze vier typen redenen uit in combinatie met inzichten uit andere studies.

Ervaringsgerichte redenen

Ervaringsgerichte redenen gaan om de behoefte van studenten om ervaringen op te doen in een nieuwe buitenlandse omgeving (Fakunle, 2021). Deze motivatie bestaat uit twee componenten: een culturele component (andere culturen leren kennen) en een persoonlijke component (levenservaring opdoen en persoonlijke ontwikkeling doormaken) (Krzaklewska, 2008). Studenten willen bijvoorbeeld andere culturen leren kennen door in een nieuwe multiculturele omgeving te leven (Fakunle, 2021). Daarnaast willen ze zichzelf uitdagen om zelfstandig te wonen, te experimenteren en uit hun comfortzone komen. Volgens Wu (2014) nemen studenten ook deel aan diplomamobiliteit om hun sociale vaardigheden en probleemoplossend vermogen te ontwikkelen.

Ambitieuze redenen

Ambitieuze redenen zijn gerelateerd aan de behoefte van studenten om bij te dragen aan de maatschappij in een lokale en internationale omgeving (Fakunle, 2021). Sommige studenten willen bijvoorbeeld in het buitenland graag vaardigheden ontwikkelen die ze kunnen gebruiken om een verschil te maken in de wereld, zoals leiderschap. Vaak willen studenten ook zichzelf verrijken met nieuwe perspectieven zodat ze in staat zijn om sociale verandering en culturele uitwisseling te bevorderen in de toekomst.

Educatieve redenen

Educatieve redenen hebben te maken met de academische motivatie van studenten om in het buitenland te studeren (Fakunle, 2021; Krzaklewska, 2008). Studenten kiezen bijvoorbeeld voor een buitenlands studieprogramma als ze de inhoud van het programma interessant vinden of als ze praktische ervaring kunnen opdoen die nuttig is voor hun toekomstige carrièreplannen. Dit komt ook overeen met het onderzoek van Perez-Encinas et al. (2020), die de beweegredenen van internationale studenten hebben geanalyseerd in verschillende Europese landen. Uit dat onderzoek bleek dat factoren zoals de instellingsvoorzieningen, de opleidingsmethoden, onderwijskwaliteit en professoren het meest bepalend waren in de keuze van studenten.

Daarnaast zien studenten een studie in het buitenland als een kans om hun taalvaardigheden te ontwikkelen zoals beter Engels of de taal van het land waar ze studeren (Fakunle, 2021; Wu, 2014; Nuffic, 2023c; Perez-Encinas et al., 2020; Nghia, 2019).

Economische redenen

De economische redenen hebben voornamelijk te maken met de verwachting dat het investeren in een buitenlandse studie rendabel is (Fakunle, 2021). Veel studenten verwachten dat een internationaal diploma waardevol zal zijn voor hun latere carrière, bijvoorbeeld voor hun toekomstige baankansen en salaris (Krzaklewska, 2008; Perez-Encinas et al., 2020; Fakunle, 2021). Het opbouwen van een internationaal netwerk vinden ze ook van toegevoegde waarde in hun professionele ontwikkeling (Perez-Encinas et al., 2020).

Mogelijke redenen om niet in het buitenland te studeren

Naast de mogelijke redenen om wel voor een volledige studie in het buitenland te kiezen, zijn er in eerder onderzoek ook verschillende redenen en obstakels geïdentificeerd die studenten ervan weerhouden om tijdens hun studie ervaring op te doen in het buitenland (Beerkens et al., 2016; Kurver et al., 2019; Nuffic, 2022a; Nuffic, 2023b; Souto-Otero et al., 2013; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al., 2001). Deze eerdere onderzoeken hebben meestal niet gekeken naar uitgaande diplomamobiliteit, maar richtten zich vaak op andere vormen van leermobiliteit zoals uitwisselingen binnen het Erasmus+-programma. Ook is eerder onderzoek vaak niet specifiek gefocust op Nederlandse studenten, maar is veel van het onderzoek in andere landen gedaan. In de volgende alinea's wordt een overzicht geschetst van de verschillende factoren die eerder zijn geïdentificeerd als obstakels voor buitenlandse studie-ervaringen.

We hebben de redenen om niet een volledige studie in het buitenland te volgen onderverdeeld aan de hand van eerder onderzoek over het beslisproces van internationale studenten (Yue & Lu, 2022). Studenten maken eerst een afweging op het niveau van intrinsieke motivatie, bijvoorbeeld het verlangen naar nieuwe ervaringen of het leren over een nieuwe cultuur. Hier spelen **persoonlijke redenen** dus een rol, zoals gebrek aan interesse in studeren in het buitenland, sociale bindingen en gebrek aan zelfvertrouwen. Daarna wordt extrinsieke motivatie overwogen, waarbij **academisch-professionele redenen** een rol spelen, zoals de twijfel over de meerwaarde van een studie in het buitenland ten opzichte van een studie in Nederland, en over de aansluiting met de toekomstige carrière. Nadat intrinsieke en extrinsieke motivaties zijn overwogen, kan er genoeg motivatie zijn om te oriënteren op de mogelijkheden om een studie in het buitenland te volgen. Dan kunnen **praktische redenen** als barrière naar voren komen, zoals financiële beperkingen, gebrek aan informatie, of administratieve uitdagingen. Op de volgende pagina is dit beslisproces schematisch weergegeven.

Het beslisproces van studenten

Waarom gaan studenten niet naar het buitenland voor een volledige studie?

Deze figuur toont het beslisproces in drie stappen.

Voorbeelden van de typen redenen zijn:

Persoonlijke redenen

- Geen interesse
- Sociale bindingen (familie en vrienden)
- Vertrouwde omgeving niet willen verlaten

Academisch-professionele redenen

- Geen meerwaarde zien van studie in buitenland
- Twijfel over aansluiting toekomstige carrière
- Onzekerheid over erkenning buitenlands diploma

Praktische redenen

- Kosten
- Gebrek aan informatie
- Complex aanmeldproces

Hieronder volgt een overzicht van de verschillende mogelijke redenen om niet in het buitenland te studeren.

Persoonlijke redenen

Persoonlijke voorkeuren en kenmerken van studenten kunnen een belangrijke rol spelen bij hun beslissing om hun (vervolg)studie niet in het buitenland te volgen. Uit eerder onderzoek (Beerkens et al., 2016; Nuffic, 2022a; Nuffic, 2023b; Souto-Otero et al. 2013; Van Mol et al., 2024; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al., 2001) komen de volgende mogelijke persoonlijke redenen naar voren.

Allereerst heeft niet elke student interesse of motivatie om voor de studie naar het buitenland te gaan (Nuffic, 2022a; Beerkens et al., 2016; West et al., 2001).

Daarnaast zijn er sociale bindingen in Nederland die een student ervan kunnen weerhouden om naar het buitenland te gaan (Beerkens et al., 2016; Souto-Otero et al. 2013; Nuffic, 2022a; Nuffic, 2023b; Van Mol & Timmerman, 2014). Dit zijn bijvoorbeeld bindingen met familie, vrienden of andere persoonlijke relaties, familieomstandigheden zoals een ziek familielid, een liefdesrelatie en het hebben van kinderen. Ook kunnen studenten belemmerd worden door sociale normen en verwachtingen van familie, ouders of vrienden. Bijvoorbeeld door een beschermende houding van ouders (Nuffic, 2023b), of gebrek aan steun van ouders (Van Mol & Timmerman, 2014).

Psychologische factoren kunnen ook een rol spelen (Nuffic, 2023b; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al. 2001).

Sommige studenten zijn terughoudend om hun vertrouwde omgeving te verlaten. Dit kan te maken hebben met een gebrek aan zelfvertrouwen of zelfredzaamheid van deze studenten. Ook kunnen angst voor heimwee en angst voor eenzaamheid studenten ervan weerhouden om naar het buitenland te gaan.

Academisch-professionele redenen

Wanneer persoonlijke redenen geen groot obstakel vormen, kunnen studenten nadenken over de potentiële meerwaarde van een studie in het buitenland voor hun academische ontwikkeling en toekomstige carrière. De volgende mogelijke academisch-professionele redenen komen uit eerder onderzoek naar voren (Beerkens et al., 2016; Nuffic, 2022a; Nuffic, 2023b; Souto-Otero et al. 2013; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al., 2001).

Zo kan een gebrek aan motivatie voortkomen uit het idee dat de student heeft over de toegevoegde waarde van een studie in het buitenland (Souto-Otero et al. 2013; Van Mol & Timmerman, 2014). Sommige studenten zijn van mening dat een opleiding in Nederland van hogere waarde is, of dat Nederlandse instellingen een betere kwaliteit van onderwijs bieden dan instellingen in het buitenland.

Ook vinden sommige studenten een buitenlandervaring niet van toegevoegde waarde voor hun toekomstige carrière (Nuffic, 2023b). De onzekerheid over de erkenning van in het buitenland behaalde diploma's kan studenten er ook van weerhouden om naar het buitenland te gaan (Beerkens et al., 2016; Nuffic, 2022a; Souto-Otero et al. 2013; West et al., 2001).

Praktische redenen

Voor studenten die interesse en motivatie hebben om in het buitenland te studeren kunnen praktische obstakels ze er toch van weerhouden te kiezen voor een studie in het buitenland. Hieronder volgt een overzicht van mogelijke praktische redenen die in eerder onderzoek zijn gevonden (Beerkens et al., 2016; Europese Commissie, 2023b; Kurver et al., 2019; Nuffic, 2022a; Nuffic, 2023b; Souto-Otero et al. 2013; Van Mol et al., 2024; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al., 2001).

Zo kan de financiële situatie van een student een rol spelen (Beerkens et al., 2016; Kurver et al., 2019; Nuffic, 2022a; Souto-Otero et al. 2013; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al., 2001). Hoewel de kosten van studeren per bestemmingsland verschillen, kunnen beperkte financiële middelen betekenen dat studenten de kosten van een studie in het buitenland niet kunnen dragen. Daarnaast kan voor sommige studenten het verlies van inkomen een reden zijn om niet naar het buitenland te gaan.

Ook de informatievoorziening en ondersteuning van verschillende instanties speelt een rol, bijvoorbeeld de studieadviseur op school of de instelling, en verschillende overheidsorganisaties. Een ontoereikende informatievoorziening kan een belemmering vormen (Kurver et al., 2019; Nuffic, 2023b; Souto-Otero et al. 2013; Van Mol & Timmerman, 2014).

Een gebrek aan taalvaardigheid van het Engels of de taal van het eventuele bestemmingsland kan studenten belemmeren (Beerkens et al., 2016; Kurver et al., 2019; Nuffic, 2022a; Souto-Otero et al. 2013; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al., 2001).

Ook kunnen sommige studenten belemmeringen ervaren vanwege hun gezondheid of vanwege een functiebeperking (Kurver et al., 2019).

Studenten die zich aan het oriënteren zijn op een studie in het buitenland kunnen ook tegen factoren aanlopen die te maken hebben met de buitenlandse onderwijsinstellingen (Beerkens et al., 2016; Souto-Otero et al. 2013; Van Mol & Timmerman, 2014; West et al., 2001). Een beperkt aanbod van studieprogramma's in het Engels of studieprogramma's in de gewenste studierichting kan een belemmering vormen voor studenten. Ook de hoeveelheid of de complexiteit van het voorbereidingswerk en een complex aanmeldproces kunnen studenten ervan weerhouden om voor een studie in het buitenland te kiezen. Daarnaast spelen de toelatingseisen van

hogeronderwijsinstellingen een rol, bijvoorbeeld de behaalde cijfers of toetsen die een student moet hebben gehaald. Ook bestaat de mogelijkheid dat behaalde diploma's van een vooropleiding niet geaccepteerd worden bij de aanmelding in het buitenland.

Ten slotte zijn er factoren die met het eventuele bestemmingsland te maken hebben. De complexiteit en onzekerheid met betrekking tot visumvereisten en immigratieregels kunnen een belemmering vormen (West et al., 2001). Een gebrek aan huisvesting of de verwachting dat het moeilijk is om huisvesting te vinden kan voor een student ook een reden zijn om niet naar het buitenland te gaan (Europese Commissie, 2023b).

Behoeften van studenten

Er is maar beperkt onderzoek gedaan naar de behoeften van studenten om naar het buitenland te gaan, en met name over behoeften omtrent diplomamobiliteit is er weinig bekend. De behoeften die in de volgende alinea's genoemd worden zijn voornamelijk geïdentificeerd in onderzoek over studiepuntmobiliteit.

In eerder onderzoek door Nuffic (2023b) zijn verschillende manieren genoemd om studenten meer te motiveren om deel te nemen aan studiepuntmobiliteit. Zo kan aanmoediging vanuit docenten of de onderwijsinstellingen helpen om studenten aan te sporen om te kiezen voor een buitenlandervaring. Een goede informatievoorziening vanuit onderwijsinstellingen en organisaties is van belang. Deze helpt om studenten aan het denken te zetten of een buitenlandervaring iets voor hen is, en hiermee te motiveren om deel te nemen. De informatievoorziening speelt ook een rol in het duidelijk maken van de meerwaarde van het opdoen van een buitenlandervaring. Daarnaast helpen ervaringsverhalen van studenten die al een studie in het buitenland hebben gevolgd om studenten aan het denken te zetten en enthousiast te maken.

Ook studenten die al gemotiveerd zijn om een buitenlandervaring op te doen, hebben informatie nodig over praktische zaken, zoals kosten, huisvesting en administratieve zaken (Nuffic, 2023b). Ook is het van belang dat studenten genoeg informatie hebben over toelatingseisen en erkenning

van behaalde studieresultaten en diploma's (West et al., 2001). Ook hier kunnen ervaringsverhalen van studenten die al een studie in het buitenland hebben gevolgd een rol spelen (Nuffic, 2023b). Deze studenten kunnen vertellen over de obstakels die zij hebben ervaren, en andere studenten informeren over het proces dat ze moeten doorlopen. Contact met andere studenten die ook plannen hebben om in het buitenland te studeren kan ook bijdragen aan betere informatievoorziening. Zo kunnen ze informatie uitwisselen en elkaar vragen stellen (Nuffic, 2023b).

Om financiële belemmeringen weg te nemen, hebben studenten financiële ondersteuning nodig (Nuffic, 2023b). Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van studiebeurzen, of meeneembare studiefinanciering (West et al., 2001). Ook is duidelijke informatievoorziening over financieringsmogelijkheden van belang (Nuffic, 2023b).

Praktische ondersteuning tijdens de voorbereiding is ook belangrijk, bijvoorbeeld bij aanmeldprocedures (Nuffic, 2023b). Daarnaast is het van belang om de taalvaardigheid van studenten te verbeteren, in het Engels of in de taal van het bestemmingsland (West et al., 2001). Studenten zijn erbij gebaat voldoende mogelijkheden tot taalcursussen te hebben.

Methodologie

Gegevensverzameling	20
Analysemethode	22
Kenmerken van respondenten	23

Gegevensverzameling

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen hebben we interviews met experts afgenomen en een vragenlijst uitgezet onder Nederlandse studenten. Deze mixed-methods-aanpak geeft ons de kans om met de kwalitatieve interviews diep op het onderwerp in te gaan en vervolgens met de kwantitatieve enquêtegegevens de bevindingen aan te vullen en te verifiëren. We zijn begonnen met het interviewen van diverse experts die betrokken zijn bij de studiekeuze van scholieren en studenten. We hebben met experts gesproken om een zo breed en compleet mogelijk begrip te krijgen van het onderwerp, omdat zij in hun dagelijkse werkzaamheden veel met studenten spreken over dit onderwerp. Op basis van de inzichten uit de analyse van deze interviews en het literatuuronderzoek hebben we een vragenlijst opgesteld voor studenten.

Interviews

In de periode tussen mei en juli 2024 hebben we negen interviews met in totaal tien experts afgenomen. Deze interviews waren semigestructureerd, wat betekent dat er van tevoren een topiclijst was vastgesteld, maar er ook de mogelijkheid was om door te vragen op antwoorden van de respondent en dat er van de volgorde van de vragen kon worden afgeweken tijdens het verloop van het interview. Hierdoor was het mogelijk om dieper op een onderwerp in te gaan en om nieuwe perspectieven verder te verkennen.

De experts zijn benaderd vanwege hun ervaring in het begeleiden van scholieren en studenten bij hun studiekeuze. We hebben gesproken met onder andere decanen op middelbare scholen, een studieadviseur, een loopbaancoach, mensen werkzaam bij organisaties die buitenlandervaringen aanbieden en mensen werkzaam bij organisaties die gespecialiseerd zijn in internationaal onderwijs of studiebeurzen (zie *Dankwoord*).

In de interviews zijn de volgende onderwerpen besproken: de ervaringen met het begeleiden van studenten met betrekking tot studeren in het buitenland, redenen voor studenten om in het buitenland te studeren, redenen voor studenten om niet in het buitenland te studeren, wat studenten kan stimuleren of helpen om in het buitenland te studeren en de uitdagingen die de expert zelf ervaart tijdens de begeleiding. Als laatste onderdeel van het interview hebben we feedback gevraagd op de conceptversie van de vragenlijst voor studenten. De topiclijst voor de eerste interviews hebben we gebaseerd op het literatuuronderzoek. Voor de latere interviews hebben we een paar vragen toegevoegd op basis van nieuwe inzichten die uit de interviews naar voren kwamen, zoals de informatievoorziening voor begeleiders. De interviews duurden allemaal ongeveer één uur.

Vragenlijst

Na de interviews met experts hebben we een vragenlijst voor Nederlandse studenten ontwikkeld. Het doel van de vragenlijst was om van studenten te horen waarom zij ervoor hebben gekozen om niet in het buitenland een volledige studie te volgen. De vragen en antwoordcategorieën hebben we geformuleerd naar aanleiding van de bevindingen van de interviews en het literatuuronderzoek. De vragenlijst bestond uit verschillende onderdelen: de eventuele oriëntatie op een studie in het buitenland, de redenen om niet voor een studie in het buitenland te kiezen, en mogelijke manieren om gestimuleerd te worden om voor een studie in het buitenland te kiezen.

De doelgroep van de vragenlijst was Nederlandse bachelor- en masterstudenten in het hbo en wo. De vragenlijst is verspreid tussen begin september en eind oktober 2024 en kon online ingevuld worden (voor meer informatie over verspreiding, zie *bijlage 1*). Om studenten aan te moedigen de vragenlijst in te vullen hebben we twee waardebonnen verloot onder de respondenten. Online vragenlijsten met een invulbeloning kunnen botreacties aantrekken. We hebben daarom een aantal maatregelen getroffen om te voorkomen dat we botreacties meenemen in onze analyse (zie *bijlage 2* voor meer informatie).

Bij het uitvoeren van de interviews en vragenlijsten hebben we zorgvuldig rekening gehouden met ethische richtlijnen. Alle deelnemers zijn vooraf geïnformeerd over het doel van het onderzoek en hoe er met gegevens wordt omgegaan. We hebben schriftelijke geïnformeerde toestemming verkregen en gezorgd voor anonimiteit en vertrouwelijkheid van de verzamelde gegevens. Daarnaast is de verzamelde data uitsluitend gebruikt voor onderzoeksdoeleinden en veilig opgeslagen in overeenstemming met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Analysemethode

Interviews

Na het afnemen van de interviews zijn transcripties van de gesprekken geanalyseerd met behulp van de software NVivo. Dit is gedaan in drie stappen: open codering, axiale codering en selectieve codering, zoals beschreven door Böhm (2004). De analyse had als doel om overkoepelende thema's te vinden, maar daarbij ook de diversiteit in de kennis en ervaringen van respondenten te behouden. De transcripties zijn gecodeerd zonder vooraf gevormde verwachtingen, om de objectiviteit zoveel mogelijk te behouden. De geïdentificeerde codes zijn ingedeeld in overkoepelende thema's, waarbij wel rekening is gehouden met bestaande thema's uit het literatuuroverzicht.

Vragenlijst

De vragenlijst was ingevuld door 449 respondenten. Er zijn verschillende controlevragen gesteld om te bepalen of een respondent tot onze doelgroep behoort. De respondent moet op het moment van invullen een hbo- of wo-opleiding (bachelor of master) in Nederland volgen, moet de middelbare school in Nederland hebben gevolgd, en niet eerder een bachelor of master in het buitenland hebben gevolgd. Respondenten die niet aan deze voorwaarden voldoen konden de vragenlijst niet verder invullen. Uiteindelijk behoorden 378 respondenten tot onze doelgroep en dat is de omvang van de definitieve steekproef geworden. Voor de beschrijvende statistieken zijn alleen respondenten in de definitieve steekproef meegenomen.

Voor de grafieken in het hoofdstuk *Resultaten* zijn per grafiek alleen de respondenten meegenomen die dat specifieke onderdeel volledig hebben ingevuld.

In de vragenlijst zijn twee open vragen gesteld. In de eerste open vraag is gevraagd om aan te geven of er naast de gesloten vragen nog andere redenen waren om niet in het buitenland te studeren. In de tweede open vraag is gevraagd om de belangrijkste reden om niet in het buitenland te studeren aan te geven. Deze open vragen zijn ook gecodeerd in NVivo, en ingedeeld op basis van de drie categorieën van redenen om niet in het buitenland te studeren (persoonlijk, academisch-professioneel of praktisch), en de subthema's die daar zijn gevonden.

In het hoofdstuk *Resultaten* zijn de resultaten uit de vragenlijst weergegeven; deze zijn onderverdeeld in verschillende categorieën en subcategorieën. De kwantitatieve resultaten zijn in veel gevallen aangevuld met inzichten uit de interviews met experts, en indien van toepassing, zijn antwoorden uit de open vragen van de vragenlijst toegevoegd.

Kenmerken van respondenten

In tabel 1 in *bijlage 3* zijn de beschrijvende statistieken van de respondenten weergegeven. Hier volgt een overzicht.

Leeftijd en geslacht

De respondenten waren tussen de 16 en 32 jaar oud. De meesten (77,2%) waren tussen de 18 en 25 jaar. 5,3% van de respondenten was 16 of 17 jaar oud. 2,6% was tussen 26 en 32 jaar oud. Van de overige respondenten (14,8%) was de leeftijd onbekend.

38,4% van de respondenten was man, 44,7% was vrouw. 1,9% was non-binair/anders. En van 15,1% was het geslacht onbekend of ze wilden het liever niet delen.

Onderwijs

Aan de steekproef namen iets meer wo-studenten deel dan hbo-studenten: 45,5% tegenover 54,5%. 45% volgde een hbo-bachelor, 0,5% volgde een hbo-master, 35,2% volgde een wo-bachelor, en 19,3% volgde een wo-master.

De steekproef bestaat uit respondenten van verschillende studierichtingen. De meest voorkomende studierichting was Techniek (34,9%), gevolgd door Gedrag en Maatschappij (11,4%), Economie (11,1%), Gezondheidszorg (7,9%), Onderwijs (6,3%), Recht (4,0%), Natuur (3,7%), Taal en cultuur (3,2%), Sectoroverstijgend (2,1%) en Landbouw en natuurlijke omgeving (1,1%). Verder was van 14,3% van de respondenten de studierichting onbekend.

In *bijlage 4* wordt in detail beschreven in hoeverre de steekproef representatief is voor de gehele Nederlandse studentenpopulatie. De steekproef is representatief wat betreft geslacht, maar minder representatief wat betreft leeftijd, studietype en studierichting. Voor meer informatie over de representativiteit, zie *bijlage 4*.

In *bijlage 5* wordt de mate van nauwkeurigheid van de resultaten beschreven aan de hand van de steekproefgrootte en representativiteit.

Resultaten

Redenen om wel een volledige studie in het buitenland te volgen	25
Redenen om niet een volledige studie in het buitenland te volgen	27
Oriëntatie op een studie in het buitenland	40
Studenten stimuleren om een volledige studie in het buitenland te volgen	45
Uitdagingen en behoeften van begeleiders	47

Redenen om wel een volledige studie in het buitenland te volgen

Het onderzoeken van de redenen om wel naar het buitenland te gaan voor een volledige studie was niet het hoofddoel van dit onderzoek. Toch kan een illustratie van deze redenen als belangrijke achtergrond dienen. Tijdens de interviews hebben we de experts gevraagd waarom ze denken dat studenten voor een buitenlandse studie kiezen. Hieronder presenteren we een overzicht van alle genoemde redenen. Deze zijn ingedeeld op basis van de redenen uit het literatuuroverzicht, namelijk ervaringsgerichte, ambitieuze, educatieve en economische redenen. Daarnaast hebben we een nieuwe categorie 'persoonlijke' redenen toegevoegd, en de categorie 'educatieve' redenen uitgebreid met andere redenen die met het onderwijs te maken hebben. Door de experts zijn geen 'ambitieuze' redenen genoemd.

Ervaringsgerichte redenen

Voor veel studenten biedt een studie in het buitenland ervaringsgerichte voordelen. Sommigen zien het als een avontuur of willen nieuwe culturen ontdekken. Anderen willen hun zelfstandigheid verder ontwikkelen of zoeken persoonlijke groei. Studeren in het buitenland biedt hun een kans om buiten hun comfortzone te treden en nieuwe vaardigheden te ontwikkelen.

Educatieve redenen

Daarnaast geven experts aan dat educatieve redenen een belangrijke rol spelen voor Nederlandse studenten, bijvoorbeeld het aanbod van specialistische studies die in Nederland niet beschikbaar zijn, de flexibiliteit in het studieprogramma en de invulling van het onderwijs. Daarnaast trekken de hoge kwaliteit en goede reputatie van buitenlandse instellingen, vooral in landen als de VS en het VK, studenten aan. Ook werd genoemd dat sommige studenten naar het buitenland gaan omdat ze in Nederland niet zijn toegelaten bij de studie van hun voorkeur, maar die studie wel in het buitenland kunnen doen. Ook kan het in het buitenland makkelijker zijn dan in Nederland om door te stromen naar een andere studierichting, of kunnen studenten in het buitenland sneller een diploma halen. In sommige gevallen biedt het buitenland mogelijkheden of beurzen om een topsport op hoog niveau te combineren met een studie. Voor sommige studenten speelt ook mee dat ze hun taalvaardigheid in het Engels of een andere taal willen ontwikkelen.

Economische redenen

Ook zijn er economische redenen voor deze keuze. Sommige studenten vinden dat een buitenlandse studie hun toekomstige carrièrekansen kan vergroten door internationale ervaring op te doen. Ze verwachten dat dit geldt voor een toekomstige carrière in Nederland, maar er zijn ook studenten die

een internationale carrière ambiëren en een buitenlandse studie als een goede eerste stap zien om dit doel te bereiken. Een studie in het buitenland kan ook helpen om een internationaal professioneel netwerk op te bouwen. In sommige gevallen is het ook financieel voordeliger om in het buitenland te studeren, bijvoorbeeld in landen waar het collegegeld lager is.

Persoonlijke redenen

Ten slotte zijn door de experts een aantal persoonlijke redenen genoemd die kunnen meespelen in de keuze om een studie in het buitenland te volgen. Zo hebben sommige studenten familiebanden of een romantische relatie in het buitenland en willen ze daar dichterbij wonen. Daarnaast kunnen sommige studenten het gevoel hebben dat ze meer zichzelf kunnen zijn of gelukkiger kunnen worden in het buitenland.

Redenen om niet een volledige studie in het buitenland te volgen

We hebben de geïnterviewde experts gevraagd waarom ze denken dat studenten niet kiezen voor een buitenlandse studie. Daarna hebben we via een vragenlijst ook Nederlandse studenten zelf gevraagd over hun redenen om niet naar het buitenland te gaan voor een volledige studie. De redenen worden onderverdeeld in drie categorieën: persoonlijk, academisch-professioneel en praktisch. In dit hoofdstuk presenteren we de belangrijkste inzichten.

We hebben ook getoetst of er significante verschillen zijn in de antwoorden tussen verschillende groepen respondenten. Voor de meeste groepen, zoals tussen hbo- en wo-studenten, zijn geen significante verschillen gevonden. Wel zijn er een aantal significante verschillen tussen de studenten die zich wel en niet hebben georiënteerd op een studie in het buitenland. Deze significante verschillen worden bij de relevante onderdelen besproken. In *bijlage 6* is meer informatie te vinden over deze analyse en wordt de top 10 meest genoemde redenen per groep getoond.

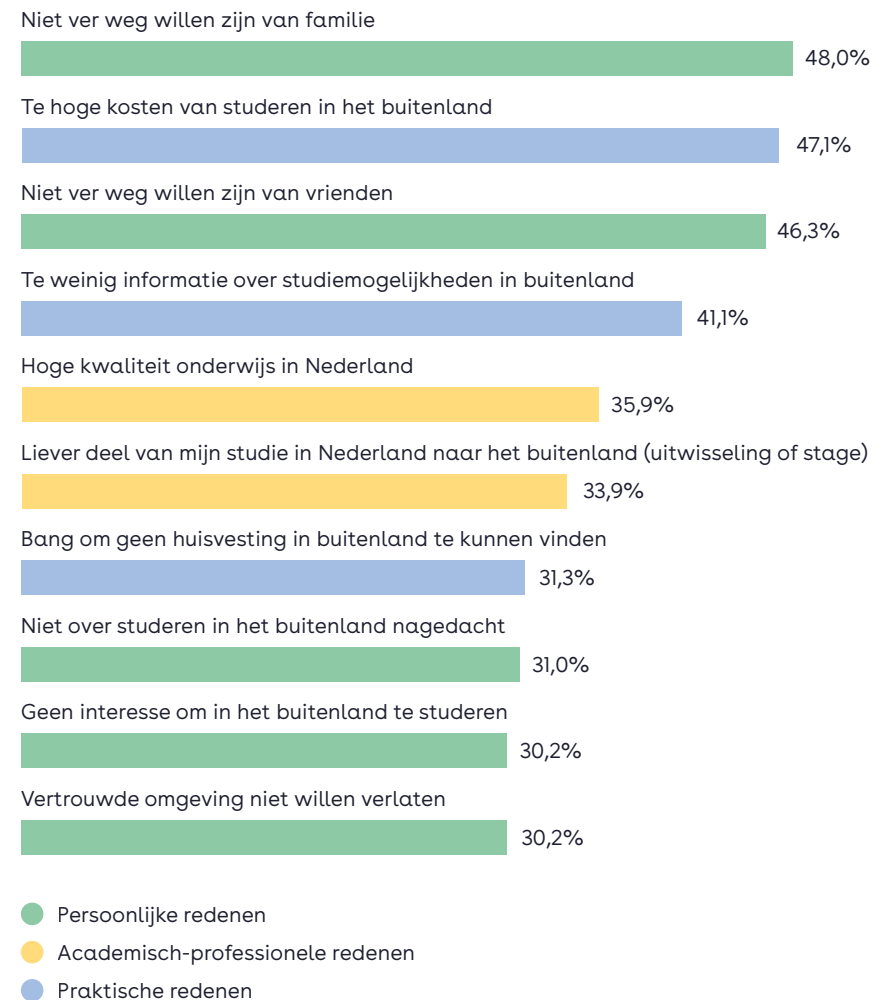

Top 10 meest genoemde redenen

Niet ver weg willen zijn van familie, en niet ver weg willen zijn van vrienden zijn allebei voor bijna de helft van de studenten redenen om geen volledige studie in het buitenland te volgen. De binding met hun sociale netwerk speelt bij studenten dus een grote rol in de keuze. Te hoge kosten wordt daarnaast ook door bijna de helft van de respondenten genoemd als reden om niet te gaan. Een andere belangrijke reden is het gebrek aan informatie over studiemogelijkheden in het buitenland. Figuur 1 toont de 10 meest genoemde redenen in alle drie de categorieën: persoonlijk, academisch-professioneel en praktisch.

In de vragenlijst hebben we met een open vraag de respondenten ook gevraagd wat voor hen de belangrijkste reden was om niet een volledige studie in het buitenland te volgen. De meest genoemde belangrijkste redenen in de open vraag sluiten aan bij de meest genoemde redenen in de gesloten vragen (figuur 1). De reden die door de meeste respondenten werd genoemd als belangrijkste reden was 'te hoge kosten van studeren in het buitenland'. Dit werd door 68 respondenten genoemd, 20,3% van de respondenten die de open vraag hebben ingevuld. Op plaats twee en drie staan 'niet ver weg willen zijn van familie' (39 respondenten, 11,7%) en 'niet ver weg willen zijn van vrienden' (28 respondenten, 8,3%).

Figuur 1. Top 10 redenen. Antwoorden op de vraag: "Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?" (N=348)

Persoonlijke redenen

De helft wil niet ver van familie en vrienden zijn

48% geeft aan dat ze niet naar het buitenland zijn gegaan voor een volledige studie omdat ze niet ver weg wilden zijn van familie en 46,3% omdat ze niet ver weg wilden zijn van vrienden (figuur 2). Daarnaast gaf 19,5% aan dat ze niet naar het buitenland zijn gegaan omdat ze niet ver weg wilden zijn van hun partner/relatie. Ook gaf 20,1% aan dat een van hun redenen was dat ze thuis wilden blijven wonen. Uit de interviews met experts bleek ook dat verbinding met het sociale netwerk een belangrijke rol speelt. Sommige studenten willen hun familie en vrienden in Nederland niet missen. Zo noemde een van de experts als reden waarom studenten niet naar het buitenland gaan:

“Ik denk dat familie en vrienden misschien ook nog wel een rol spelen, en een belangrijke factor zijn. In Nederland woon je natuurlijk dicht bij familie en is er vaak een soort veilige sociale omgeving nog dichtbij, die je wat gemakkelijker kan bezoeken.”

Als Nederlandse studenten in Nederland studeren, is het makkelijker voor ze om hun dierbaren in het weekend te zien. Anderen kiezen ervoor om hun studie in Nederland te

beginnen na de middelbare school omdat ze anders bang zijn dat ze de binding met hun vriendengroep kwijt gaan raken. Experts hebben ook genoemd dat studenten zich soms onzeker voelen over het vinden van nieuwe vrienden in het buitenland. Daarnaast blijven sommigen liever in Nederland voor een vervolgstudie als ze al in een leuk studentenhuus in Nederland wonen en als ze hun studentenleven in Nederland gezellig vinden. Het Nederlandse studentenleven werd ook genoemd door meerdere studenten in de open vraag van de vragenlijst. Tevens willen sommigen graag in Nederland blijven vanwege hun betrokkenheid bij vrijwilligerswerk of een hobby zoals een teamsport of muziek spelen in een band. In de open vraag in de vragenlijst werd door een student ook genoemd dat het hebben van een huisdier een reden is om niet in het buitenland te studeren.

Er zijn een aantal significante verschillen gevonden voor persoonlijke redenen tussen respondenten die zich wel en niet hebben georiënteerd op een studie in het buitenland (voor meer informatie over deze analyse, zie *bijlage 6*). Voor studenten die zich niet hebben georiënteerd op een studie in het buitenland waren ‘Niet ver weg willen zijn van familie’, ‘Niet ver weg willen zijn van vrienden’ en ‘Thuis willen blijven wonen’ belangrijker als reden om niet in het buitenland te studeren dan voor studenten die zich wel hebben georiënteerd. Deze bevindingen sluiten aan bij het theoretische model over het beslissingsproces van studenten om in Nederland of in het buitenland te studeren

(zie hoofdstuk *Eerder onderzoek*). Persoonlijke redenen komen vroeg in het keuzeprocess: studenten die veel sociale binding hebben met Nederland en daar niet ver weg van willen zijn, zijn minder snel geneigd om zich verder te oriënteren op een studie in het buitenland.

Een derde wil de vertrouwde omgeving niet verlaten

30,2% gaf aan dat ze niet naar het buitenland gingen omdat ze hun vertrouwde omgeving niet wilden verlaten (figuur 2). Daarnaast gaf 26,7% aan dat ze niet in het buitenland studeren omdat ze bang waren om heimwee te krijgen of zich eenzaam te voelen. Zo schreef een van de respondenten van de vragenlijst:

“Ik zag het niet zitten om als meisje alleen in het buitenland te zitten voor een lange tijd zonder mijn support system in de buurt.”

Uit de interviews met experts bleek ook dat sommige studenten het te spannend vinden om uit hun comfortzone te stappen en in een onbekende omgeving te zijn waar ze niet weten hoe alles werkt. Het voelt het fijner en veiliger om in de buurt te blijven. Bovendien blijven sommige studenten sinds de pandemie liever dicht bij huis. Een van de experts vond dat leerlingen en studenten tegenwoordig meer terughoudend zijn dan een paar jaar geleden:

“Vroeger ging bijna iedereen op kamers [..], maar dat gebeurt niet meer. Ook financieel natuurlijk blijven leerlingen graag thuis wonen, maar ook omdat ze het gewoon al prima vinden bij pappie en mammië. Ze hebben het daar ook goed natuurlijk, maar ook gewoon dat het veilig is. Je hoeft jezelf niet te bloot te geven en je zit in je eigen coconnetje.”

Uit de interviews bleek ook dat de drempel om naar het buitenland te gaan studeren vaak hoger is voor studenten die niet veel zijn blootgesteld aan andere culturen. Deze studenten kunnen de cultuur elders als heel anders ervaren. Deze perceptie kan het nog spannender maken om in een onbekend land te gaan studeren.

In de open vraag van de vragenlijst werd door sommige studenten genoemd dat ze zichzelf te jong vinden om in het buitenland te studeren. Ook tijdens de interviews met experts werd genoemd dat jongere studenten het soms spannender vinden om in het buitenland te studeren. Jonge studenten die 17 of 18 jaar oud zijn, hebben vaak meer tijd nodig om eerst zichzelf beter te leren kennen en uit te vinden wat ze willen doen. Studeren in het buitenland kan dus als een te grote stap voelen waar ze nog niet klaar voor zijn. Vaak willen ze dicht bij huis zijn tijdens hun bachelor. Studeren in het buitenland voor een masterdiploma voelt voor studenten misschien als een minder

grote stap omdat ze al ouder zijn en daardoor verder zijn in hun persoonlijke ontwikkeling. Zo schreef een van de respondenten van de vragenlijst:

“Tijdens mijn bachelor vond ik mezelf te jong om naar het buitenland te verhuizen, zeker omdat je dan pas voor het eerst op jezelf gaat wonen. Mijn master wil ik wel in het buitenland doen!”

Daarnaast is het volgens experts soms zo dat jonge studenten druk voelen om te beginnen met een studie. Aanmelden voor een studie in Nederland voelt vaak makkelijker en sneller dan aanmelden voor een studie in het buitenland. Volgens sommige experts weten jongere studenten nog niet goed of een buitenlandse studie meerwaarde en voordelen heeft.

Een derde heeft er niet over nagedacht

Van de studenten die onze vragenlijst hebben ingevuld, gaf 31% aan dat ze niet over een volledige studie in het buitenland hebben nagedacht (figuur 2). Uit de interviews met experts bleek ook dat sommige studenten niet per se minder gemotiveerd zijn om in het buitenland te studeren, maar zich simpelweg niet bewust zijn van deze optie. Die optie wordt dan dus niet overwogen. Daarnaast voelt het vaak als een logische stap om bij een Nederlandse instelling te gaan studeren.

Een derde heeft geen interesse

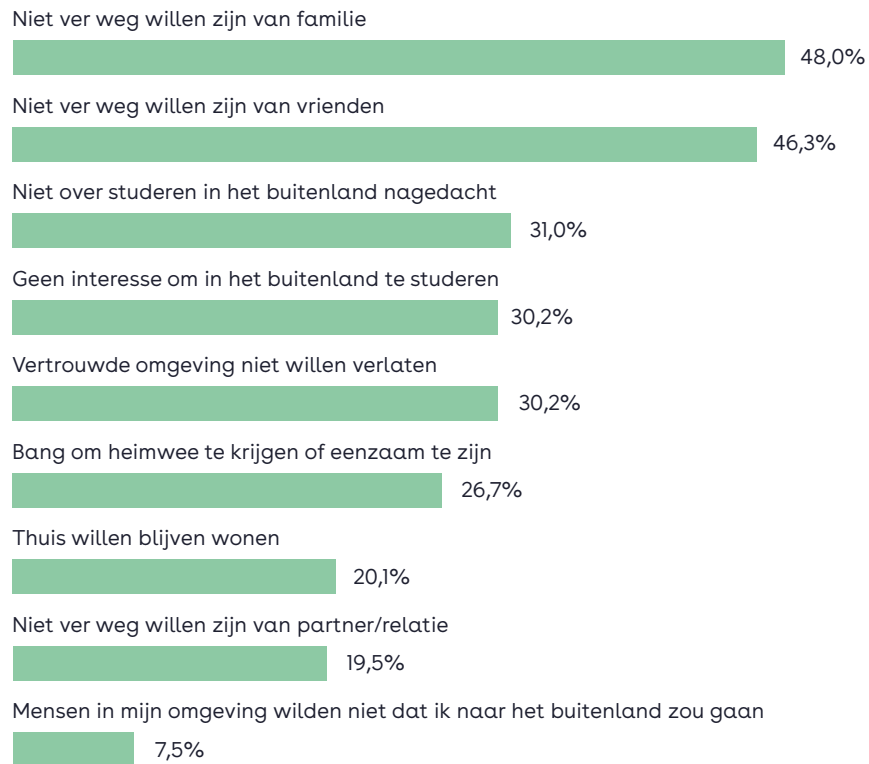
30,2% van de respondenten gaf aan dat ze geen interesse hadden om naar het buitenland te gaan voor een volledige studie (figuur 2). Volgens de interviews met experts hebben sommigen geen interesse of behoefte om meer van de wereld te zien. Verder stellen zij dat sommige studenten minder avontuurlijk zijn ingesteld en het prettiger vinden om hun wereld wat kleiner te houden. In de open vraag of er nog andere redenen waren om niet een volledige studie in het buitenland te doen, gaven een aantal respondenten aan dat ze door een eerdere buitenlandervaring, zoals een uitwisseling of tussenjaar, geen behoefte hadden om een volledige studie in het buitenland te doen.

Een klein percentage ging niet weg omdat anderen dat niet wilden

7,5% gaf aan dat ze in Nederland zijn gebleven omdat mensen in hun omgeving niet wilden dat ze naar het buitenland zouden gaan (figuur 2). Een aantal experts had het vermoeden dat er tegenwoordig minder animo is voor een buitenlandse ervaring vanwege de veronderstelling dat ouders tegenwoordig een meer beschermende manier van opvoeden hebben. Volgens deze experts vinden ouders van nu het spannender als hun kind naar een onbekende omgeving gaat. Daarnaast gaf een student in de open vraag van de vragenlijst aan dat de ouders over de studiekeuze hadden besloten.

Figuur 2. Persoonlijke redenen. Antwoorden op de vraag: “Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?” (N=348)

Academisch-professionele redenen

Hoge kwaliteit van Nederlands onderwijs genoemd als reden door meer dan een derde

Van de studenten die onze vragenlijst hebben ingevuld, gaf 35,9% aan dat de hoge kwaliteit van onderwijs in Nederland een reden was om niet naar het buitenland te gaan voor een volledige studie (figuur 3). Daarnaast gaf 27% aan dat ze geen meerwaarde zien van studeren in het buitenland. Onder studenten die zich niet hebben georiënteerd op een studie in het buitenland is het aandeel dat geen meerwaarde ziet van studeren in het buitenland significant hoger dan onder studenten die zich wel hebben georiënteerd (39,5 en 10%).

Experts noemden ook de kwaliteit van het Nederlandse onderwijs als reden dat studenten in Nederland studeren. Ze hebben verschillende voordelen van het Nederlandse onderwijs genoemd. Ten eerste is de kwaliteit van het onderwijs hoog qua inhoud en de voorzieningen, zo gaf één van hen het voorbeeld van goede hardware voor ICT-studenten. Ten tweede is het studieaanbod in Nederland breed met een grote variatie aan studieopties. Door meerdere respondenten werd in de open vragen genoemd dat ze een passende opleiding in Nederland hebben gevonden, dus daarom niet naar het buitenland zijn gegaan. Ten derde noemden sommige respondenten dat ze de aanmeldprocedure in Nederland makkelijker vonden dan in het buitenland. Ten vierde biedt het onderwijsstelsel

in Nederland flexibiliteit. Zo mogen studenten bij sommige opleidingen langer studeren of kunnen ze makkelijk wisselen van studie. Ten vijfde heeft het Nederlandse onderwijsstelsel deels wel een internationaal karakter, voornamelijk vanwege het grote aantal Engelstalige studies en internationale studenten. Dit internationale karakter kan studeren in Nederland aantrekkelijk maken voor Nederlandse studenten die internationaal gericht zijn.

Een derde gaat liever naar het buitenland voor een uitwisseling of stage

Een andere reden om niet naar het buitenland te gaan voor een volledige studie zijn de andere mogelijkheden om naar het buitenland te gaan. 33,9% gaf aan dat ze liever voor een deel van hun studie in Nederland naar het buitenland willen gaan (uitwisseling of stage) (figuur 3). Een van de experts gaf de volgende toelichting:

“Als het voor kortere tijd is, dus [...] niet een hele opleiding, maar een deel van je opleiding. [...] Dat is even wat overzichtelijker, wat korter. Dat maakt het allemaal toch wat minder groot en wat minder spannend.”

In de open vraag van de vragenlijst gaf een aantal respondenten ook aan dat de Nederlandse opleiding die ze gekozen hebben voor een deel in het buitenland plaatsvindt. Andere respondenten vulden bij de open vraag in dat ze hun vervolgopleiding in het buitenland zouden willen volgen.

Een Nederlandse studie is beter voor de carrière volgens meer dan een kwart

27,3% gaf aan dat een studie in Nederland hen beter voorbereidt op hun toekomstige loopbaan (figuur 3). Tevens zei 10,9% dat de studie die ze wilden doen alleen in Nederland beschikbaar was. Tijdens de interviews met experts werd ook genoemd dat sommige studies, zoals rechten, vakinhoudelijk over Nederland gaan. Deze studies kunnen niet in het buitenland worden gedaan. Voor studenten die bijvoorbeeld advocaat willen worden in Nederland, is het belangrijk dat ze het Nederlandse recht hebben bestudeerd.

Onzekerheid rondom diploma-erkenning

Daarnaast was voor 15,2% van de respondenten onzekerheid over de erkenning van een buitenlands diploma in Nederland ook een reden om niet te gaan (figuur 3). Volgens de experts is het niet altijd duidelijk of een bepaald buitenlands diploma gelijk is aan een Nederlands hbo- of wo-diploma. Tevens is er soms onzekerheid over hoe bijvoorbeeld een Amerikaanse bachelor aansluit op een Nederlandse master.

Een buitenlandse studie is te moeilijk

6% van de respondenten gaf aan dat ze niet zijn gegaan omdat ze een studie in het buitenland te moeilijk vinden (figuur 3). Volgens de experts denken sommige studenten dat hun cijfers en prestaties niet goed genoeg zijn om toegelaten te worden tot een buitenlandse studie. Bovendien hebben sommige landen hoge toelatingseisen. Als gevolg daarvan lukt het sommige studenten niet om toegelaten te worden bij de buitenlandse studie van hun keuze. Zo hoorde een student pas laat dat ze niet was toegelaten bij de studie van haar keuze in het buitenland en had ze daardoor niet genoeg tijd om zich voor een andere studie aan te melden.

Figuur 3. Academisch-professionele redenen. Antwoorden op de vraag: "Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?" (N=348)

Praktische redenen

Bijna de helft ging niet vanwege de kosten

47,1% van de studenten in onze steekproef gaf aan dat ze niet naar het buitenland zijn gegaan vanwege de hoge kosten van een buitenlandse studie (figuur 4). Volgens de experts zijn er veel zorgen over de kosten, omdat studeren in het buitenland duurder kan zijn dan een studie in Nederland. Sommige studenten willen graag in het buitenland studeren, maar soms lukt het niet om de financiering rond te krijgen. Een van de experts gaf aan dat de kosten vaak een bepalende factor zijn, ook voor de gemotiveerde student:

“Financiën, ik blijf erop terugkomen. Maar ik denk, het is echt een hele belangrijke factor. Dus ik denk, financiën speelt altijd een rol. Je hebt soms ook mensen die krijgen gewoon de financiering voor een buitenland opleiding niet rond. Ook al willen ze heel graag gaan. Ja, dan kan het niet.”

Volgens experts ligt de beslissing soms meer bij de ouders. Sommige ouders bekostigen de studie van hun kind, en als zij een studie in het buitenland te duur vinden, kunnen ze besluiten dat hun kind niet in het buitenland kan studeren. Daarnaast werd door een aantal respondenten in de open vraag van de vragenlijst genoemd dat het vooruitzicht van een hoge studieschuld door een studie in het buitenland een reden was om niet te gaan.

28,4% heeft voor een studie in Nederland gekozen vanwege de lage kosten van een studie in Nederland (figuur 4). Ook is volgens de experts studeren in Nederland over het algemeen betaalbaarder dan sommige populaire bestemmingen zoals de VS en het VK. In landen buiten de EER zijn er ook visumkosten waar een student rekening mee moet houden. Door de experts werd ook genoemd dat sommige studenten zoeken naar een studie in de buurt van hun ouderlijk huis zodat ze thuis kunnen blijven wonen en kunnen besparen op kosten van huisvesting.

Het verliezen van een (bij)baan kan ook een reden zijn om in Nederland te blijven. 10,6% gaf aan dat ze niet naar het buitenland zijn gegaan omdat ze hun (bij)baan zouden verliezen (figuur 4).

Informatievoorziening is cruciaal voor 4 op de 10 studenten

41,1% van de studenten is niet naar het buitenland gegaan voor een volledige studie omdat ze te weinig informatie hadden over de studiemogelijkheden in het buitenland (figuur 4). 25,9% gaf ook aan dat ze te weinig informatie hadden over verhuizen naar het buitenland. Volgens de experts zijn sommige studenten nooit in contact geweest met begeleiders die hen zouden kunnen informeren over de mogelijkheid om in het buitenland te studeren. Experts geven ook aan dat er weinig voorlichting is op scholen en universiteiten in Nederland over de mogelijkheid om een volledige studie in het buitenland te volgen. Sommige decanen hebben er geen ervaring mee en stellen het niet voor aan scholieren en studenten tijdens adviesgesprekken. Studenten moeten zelf initiatief nemen als ze geïnteresseerd zijn. Een aantal respondenten gaf in de open vraag ook aan dat ze nooit gehoord hebben over de optie om in het buitenland te studeren, of dat het niet als optie werd besproken tijdens de studiekeuze-oriëntatie op de middelbare school. Een van de experts noemde dat de optie niet altijd besproken wordt, afhankelijk van wat de student zelf belangrijk vindt:

“Ja, want er komt wel vaak: “Hoe zie je je toekomst?” Als dan iemand zegt “Ik vind het leuk om internationaal bezig te zijn” dan komt dat wel aan bod. Als iemand dat helemaal niet noemt, dan doe ik dat niet zo snel.”

Daarnaast werd door experts genoemd dat studenten vaak geen sociaal netwerk hebben dat hen zou kunnen helpen om informatie te vinden over een buitenlandse studie. Zo'n netwerk zou stimulerend kunnen zijn op verschillende manieren. Het kan bijvoorbeeld nuttig zijn als studenten mensen kennen die hen informatie kunnen geven of doorverwijzen naar anderen met informatie.

Een derde was bang om geen huisvesting te vinden in het buitenland

31,3% van de studenten is niet gegaan omdat ze bang waren dat ze geen huisvesting zouden kunnen vinden in het buitenland (figuur 4). Experts hebben het belang van huisvesting ook benadrukt. In sommige buitenlandse steden kan het lastig en duur zijn om huisvesting te vinden.

Studenten die zich hebben georiënteerd op een studie in het buitenland noemen meer dan twee keer zo vaak dat angst om geen huisvesting te vinden een reden was om niet in het buitenland te studeren (zie *bijlage 6*). Zodra studenten overwegen om een studie in het buitenland te volgen blijkt huisvesting dus een belangrijkere reden dat studenten niet naar het buitenland gaan. Dit past bij het theoretische model (zie hoofdstuk *Eerder onderzoek*) dat praktische overwegingen later in het beslissingsproces komen; eerst wordt de interesse

om in het buitenland te studeren ontwikkeld en vervolgens gaan studenten zich oriënteren en komen meer praktische belemmeringen aan de orde.

Kwaliteit van leven is belangrijk voor bijna een derde

28,4% heeft voor een studie in Nederland gekozen vanwege de hoge kwaliteit van leven in Nederland (figuur 4). De kwaliteit van leven in het buitenland speelt ook een belangrijke rol volgens de experts. Factoren in het land van bestemming zoals de situatie rondom veiligheid en vrijheid beïnvloeden de beslissing van studenten. In de open vraag van de vragenlijst gaf een respondent het voorbeeld van acceptatie van diversiteit in Nederland als reden om hier te studeren.

Obstakels gerelateerd aan taal

16,1% gaf aan dat ze niet naar het buitenland zijn gegaan vanwege onvoldoende beheersing van een andere taal (figuur 4). Volgens de experts is studeren in het buitenland in een andere taal dan het Nederlands (of Engels) een grote stap voor sommige studenten. Zo veronderstelden sommige experts dat het voor landen als Duitsland en Frankrijk belangrijk is dat studenten vertrouwd zijn met de desbetreffende taal. In sommige landen is het gebruikelijk om in het Engels te communiceren, maar niet overal. Een van de respondenten van de vragenlijst gaf bijvoorbeeld in de open vraag aan dat het

aanbod van Engelstalige studies niet groot was, voornamelijk bij de meer specifieke studies waar deze respondent juist interesse in had.

Zorgtaken en beperkingen rondom gezondheid kunnen van invloed zijn

5,7% gaf aan dat ze niet naar het buitenland gingen omdat ze verantwoordelijk waren voor zorgtaken in Nederland (figuur 4). 5,5% zei dat de reden om niet te gaan gerelateerd was aan hun eigen gezondheid of functiebeperkingen (figuur 4). Zo gaf een van de respondenten aan dat het verkrijgen van benodigde medicijnen moeilijker zou zijn in het buitenland. Ook werd door een respondent genoemd dat mentale gezondheidsproblemen een reden waren om niet naar het buitenland te gaan.

In de open vragen noemden een aantal respondenten ook de COVID-pandemie als reden om niet een volledige studie in het buitenland te volgen.

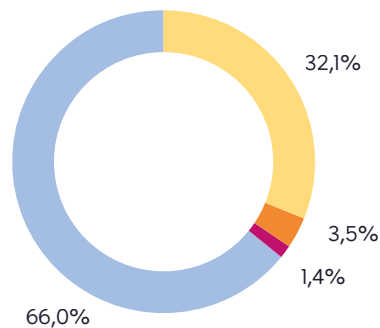
Figuur 4. Praktische redenen. Antwoorden op de vraag: "Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?" (N=348)

Oriëntatie op een studie in het buitenland

In de vragenlijst is ook gevraagd of respondenten stappen hebben ondernomen om een volledige studie in het buitenland te volgen. Het merendeel gaf aan dat niet te hebben gedaan (66,0%). 32,1% van de respondenten heeft zich georiënteerd op de mogelijkheden om in het buitenland te studeren. Verder had 3,5% van de respondenten zich aangemeld bij een studie in het buitenland en 1,4% van de respondenten was toegelaten tot een studie in het buitenland maar besloot om niet te gaan.

Figuur 5. Antwoorden op de vraag: “Heb je stappen ondernomen om een volledige studie in het buitenland te volgen?” (N=368)

- Ja, ik heb me georiënteerd op de mogelijkheden om in het buitenland te studeren.
- Ja, ik heb me aangemeld voor een studie in het buitenland.
- Ja, ik ben toegelaten bij een studie in het buitenland, maar ben niet gegaan.
- Nee, geen van bovenstaande

Uitdagingen bij de oriëntatie

Aan de groep die zich heeft georiënteerd op studeren in het buitenland, zich heeft aangemeld of is toegelaten bij een buitenlandse studie hebben we gevraagd welke uitdagingen zij hierbij hebben ervaren. De antwoorden van de vragenlijst hebben we aangevuld met bevindingen uit de interviews met experts.

Kosten belangrijke factor bij oriënteren op buitenlandse studie

De veronderstelde kosten van een studie in het buitenland spelen ook bij de oriëntatie een belangrijke rol. De meest genoemde uitdaging tijdens het oriënteren was te weinig informatie over beurzen, genoemd door 41,9% van de respondenten (figuur 6). Een gebrek aan beschikbare beurzen werd door 20,5% van de respondenten als uitdaging genoemd. Uit de interviews kwam verder naar voren dat het niet alleen lastig is om een overzicht te vinden van beschikbare beurzen, maar dat het aanmelden voor een beurs vaak veel moeite kost. Ook is het soms lang onzeker of een student daadwerkelijk de beurs krijgt en moet de student eerder al besluiten om wel of niet door te zetten met het plan om in het buitenland te studeren.

Een deel van de respondenten die zich hebben georiënteerd op een studie in het buitenland liep tijdens de aanmeldprocedure al tegen kosten aan. 37,6% van de respondenten gaf aan dat hoge kosten van de aanmeldprocedure een uitdaging waren tijdens het oriënteren op een studie in het buitenland (figuur 6).

Informatievoorziening en overweldigend buitenlands studieaanbod

Een andere uitdaging waar respondenten veel tegenaan liepen bij het oriënteren op studeren in het buitenland was een gebrek aan informatie. 38,5% van de respondenten gaf aan dat ze geen goed overzicht hadden van de mogelijkheden vanwege het grote aanbod van studies (figuur 6). Ook uit de interviews bleek dat studenten het aanbod van studies overweldigend kunnen vinden en niet weten waar ze moeten beginnen.

Naast informatievoorziening over het studieaanbod is er behoefte aan informatie over praktische zaken van in het buitenland studeren. Geïnterviewde experts verwachtten dat als er meer informatie en ondersteuning zou zijn voor praktische zaken zoals administratie, wellicht meer geïnteresseerde studenten hun plannen om in het buitenland te studeren doorzetten. Uit de antwoorden van de vragenlijst blijkt bijvoorbeeld dat 35% van de respondenten te weinig informatie had over verhuizen naar het buitenland (figuur 6).

Complexe aanmeldprocedures

29,1% van de respondenten vond de aanmeldprocedure voor een studie in het buitenland ingewikkeld (figuur 6). In de interviews werd ook al genoemd dat de aanmeldprocedure in het buitenland vaak verschilt van die in Nederland. Een aanmelding in het buitenland bestaat vaak uit meerdere stappen en er kan om een cv en motivatiebrief worden gevraagd; dat zijn niet alle Nederlandse studenten gewend. Zo zei een van experts:

“Ik merk dat scholieren soms ook wel ontmoedigd raken als ze zien hoeveel werk het is.”

Dit is ook terug te zien in de antwoorden op de vragenlijst. 21,4% van de respondenten gaf aan dat ze een gebrek aan motivatie hadden om de aanmeldprocedure af te maken (figuur 6). Ook gaf 12,8% aan dat ze te weinig tijd hadden voor de aanmeldprocedure.

Rol van studieadviseurs en decanen

In onze vragenlijst gaf 12% van de respondenten aan dat hun decaan of studieadviseur niet goed kon helpen bij het oriënteren op een buitenlandse studie (figuur 6).

Niet toegelaten worden

Een kleine groep (2,6%) van de respondenten die zich hebben georiënteerd op een studie in het buitenland is uiteindelijk niet toegelaten (figuur 6).

Overige uitdagingen

16,2% van de respondenten gaf aan dat er andere uitdagingen waren. In de open vraag werden vooral uitdagingen genoemd die al eerder in dit overzicht zijn genoemd, zoals de kosten, het vinden van een woonplek en onduidelijkheid over beurzen. Ook noemde een student dat er onduidelijkheid was over de erkenning van het Nederlandse middelbareschooldiploma.

Figuur 6. Antwoorden op de vraag: “Welke uitdagingen heb je ervaren bij het oriënteren op of aanmelden bij een buitenlandse studie?” (N=117)

Wat kan helpen bij de oriëntatie

Nadat de respondenten is gevraagd welke uitdagingen ze hebben ervaren bij het oriënteren op een studie in het buitenland is hun ook gevraagd wat hen had kunnen helpen of ondersteunen tijdens de oriëntatie.

Meer dan de helft had baat gehad bij duidelijk overzicht buitenlands studieaanbod

We zagen al dat veel respondenten aangaven dat ze geen overzicht hadden door het grote aanbod van buitenlandse studies (figuur 6). Meer dan de helft van de respondenten die zich hebben georiënteerd op een studie in het buitenland (53,0%) gaf dan ook aan dat een duidelijk overzicht van de studiemogelijkheden hen had kunnen helpen (figuur 7). Uit de interviews met experts kwam ook naar voren dat bijvoorbeeld een databank met studies in het buitenland voor zowel studenten als begeleiders zou kunnen helpen als studenten zich willen oriënteren op een mogelijke studie in het buitenland. Idealiter zou deze databank ook informatie bevatten over kosten en toelatingseisen, bijvoorbeeld of een hbo-student zich voor een bepaalde studie zou kunnen aanmelden. Hoewel er websites zijn die een overzicht bieden van studies in Europa of de rest van de wereld, weten studenten en studiekeuzebegeleiders deze blijkbaar nog niet goed te vinden of bieden deze niet de functionaliteit die nodig is.

Bijna de helft had behoefte aan overzicht van benodigde voorbereiding

Naast een overzicht van de studiemogelijkheden had voor 46,2% van de respondenten een overzicht van de benodigde voorbereiding kunnen helpen (figuur 7). Een concreet voorbeeld uit de interviews was een stappenplan met wat er op welk moment moet worden geregeld als je in het buitenland zou willen studeren. Ook is het volgens de geïnterviewde experts belangrijk dat die informatie goed behapbaar is voor studenten, ook om in hun eentje te bestuderen. Daarnaast gaf 37,6% van de respondenten aan dat ze geholpen zouden zijn met meer informatie over verhuizen naar het buitenland.

Meer dan 40% was geholpen geweest met meer informatie over financiële ondersteuning

In verschillende hoofdstukken van dit rapport komt terug dat kosten een belangrijke rol spelen in de overweging van studenten om in Nederland te gaan studeren. Dit speelt ook bij de oriëntatie op een studie in het buitenland; 43,6% van de respondenten gaf aan dat meer informatie over financiële ondersteuning hen had kunnen helpen (figuur 7). De geïnterviewde experts zagen ook dat het niet voor alle studenten duidelijk is hoe studiefinanciering en leningen vanuit DUO werken als je in het buitenland gaat studeren. Ook gaven experts aan dat het voor studenten lastig kan zijn om een overzicht te vinden van alle beschikbare beurzen. En mocht een

student een beurs krijgen, dan is dat volgens de geïnterviewde experts, afhankelijk van de bestemming, ook niet altijd genoeg om alle kosten te dekken. 36,8% van de respondenten gaf dan ook aan dat ze geholpen zouden zijn met meer beschikbare beurzen (figuur 7).

Praktische ondersteuning bij aanmelding

Zoals beschreven in het vorige hoofdstuk vindt een deel van de respondenten de aanmeldprocedure te ingewikkeld. Dit is ook terug te zien in wat respondenten had kunnen helpen bij de aanmelding. 37,6% geeft aan dat praktische ondersteuning hen had kunnen helpen bij de aanmelding bij een studie in het buitenland (figuur 7). De geïnterviewde experts dachten ook dat ondersteuning bij het aanmeldproces, zoals helpen bij het schrijven van motivatiebrieven, de verschillen tussen de Nederlandse aanmeldprocedure en een buitenlandse aanmeldprocedure kan overbruggen.

Niet alleen ondersteuning bij de aanmeldprocedure, maar ook ondersteuning bij het vinden van een passende studie had studenten kunnen helpen bij het oriënteren op een studie in het buitenland: 30,8% van de respondenten zei dat dit hen had kunnen helpen (figuur 7). Ook uit de interviews kwam naar voren dat studenten het nuttig zouden vinden als er iemand meedenkt over het studieaanbod, maar bijvoorbeeld ook over wat mogelijk

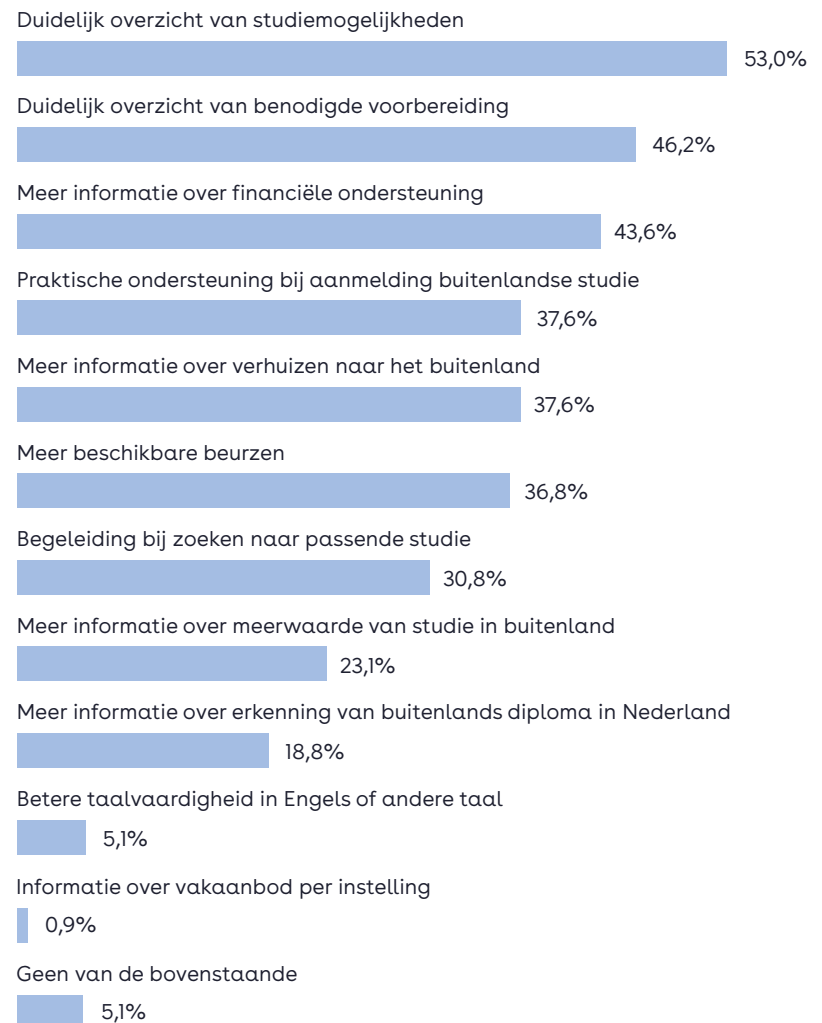
passende bestemmingslanden zouden kunnen zijn. Een van de experts gaf aan dat het belangrijk is dat studenten begeleiding kunnen krijgen in alle verschillende stappen van het proces:

“Op al die punten waar iemand nog kan afhaken, als daar ondersteuning bij is, dan blijft iemand wel binnen het proces.”

Overige zaken die kunnen helpen bij oriëntatie

21,1% van de respondenten zou zijn geholpen door meer informatie te hebben over de meerwaarde van een studie in het buitenland. 18,8% had behoefte aan meer informatie over de erkenning van een buitenlands diploma in Nederland. Daarnaast vond 5,1% dat betere taalvaardigheid in het Engels of een andere taal had kunnen helpen bij de oriëntatie.

Figuur 7 Antwoorden op de vraag: “Wat had je kunnen helpen bij het oriënteren op of aanmelden bij een studie in het buitenland?” (N=117)

Studenten stimuleren om een volledige studie in het buitenland te volgen

We wilden ook graag weten wat studenten kan stimuleren om wel een studie in het buitenland te volgen. Dit hebben we voorgelegd aan de geïnterviewde experts en de respondenten van onze vragenlijst.

Meer informatie en voorlichting kan diplomamobiliteit stimuleren

De meest genoemde antwoorden laten zien dat vooral betere informatievoorziening studenten zou kunnen stimuleren om een volledige studie in het buitenland te volgen. Zo noemde 47,9% van de respondenten dat meer informatie over studiemogelijkheden in het buitenland hen had kunnen stimuleren om in het buitenland te studeren (figuur 8). Ook voorlichting vanuit de onderwijsinstelling (46,3%) en een duidelijk overzicht van studiemogelijkheden (39,9%) werden vaak genoemd. Daarnaast gaf 29,1% aan dat een duidelijk overzicht van de benodigde voorbereiding hen had kunnen stimuleren. De geïnterviewde experts gaven ook aan dat het belangrijk is dat studeren in het buitenland zichtbaarder wordt als optie om studenten te stimuleren.

Eén derde zei dat een groter aanbod van beurzen studeren in het buitenland zou stimuleren

Naast verbeterde informatievoorziening werd een groter aanbod van beurzen vaak genoemd om studeren in het buitenland te bevorderen. 36,8% van de respondenten zei dat dit hen had kunnen stimuleren om een studie in het buitenland te volgen (figuur 8). Dit sluit aan bij de bevinding dat bijna de helft van de respondenten hoge kosten als reden opgaf om niet in het buitenland te studeren (figuur 4).

Ervaringsverhalen van andere studenten kunnen stimuleren

De geïnterviewde experts zagen een belangrijke rol voor de omgeving van de student om deze te stimuleren een studie in het buitenland te volgen. Ouders zijn hierbij van belang, maar ook leeftijdsgenoten die eventueel zelf een buitenlandervaring hebben opgedaan. 35,3% van de respondenten gaf inderdaad aan dat ervaringsverhalen van leeftijdsgenoten hen hadden kunnen stimuleren om een studie in het buitenland te volgen (figuur 8). Een van de experts gaf als aanbeveling:

“[Vertel] verhalen van scholieren of studenten die het wel gelukt is. En daarin ook een beetje diversiteit te laten zien van verschillende mensen, zodat leerlingen zich [...] kunnen herkennen”

Een kleinere groep respondenten dacht dat aanmoediging van ouders hen had kunnen stimuleren (18,4%).

Verduidelijking meerwaarde van studeren in het buitenland

Ook kwam uit de interviews naar voren dat het uitlichten van de meerwaarde van een studie in het buitenland zou kunnen helpen om meer studenten te enthousiasmeren om in het buitenland te studeren. Dit zou vanuit studiekeuzebegeleiders kunnen komen, maar ook vanuit studenten die zelf in het buitenland hebben gestudeerd. Van de respondenten van onze vragenlijst dacht 31,0% dat meer voorlichting over de meerwaarde van een studie in het buitenland hen had kunnen stimuleren om een studie in het buitenland te doen (figuur 8).

Eerdere uitwisseling in het buitenland kan stimuleren

Een kleine groep (15,3%) van de respondenten gaf aan dat een eerdere uitwisseling in het buitenland hen had kunnen stimuleren om voor een volledige studie in het buitenland te kiezen (figuur 8). Zo noemden experts dat een internationale ervaring op de middelbare school, zoals een uitwisseling of online project met scholieren uit het buitenland kan helpen om interesse te wekken in andere ervaringen in het buitenland.

Figuur 8. Antwoorden op de vraag: "Wat had je kunnen stimuleren om een volledige studie in het buitenland te doen?" (N=326)

Uitdagingen en behoeften van begeleiders

Veel van de geïnterviewde experts zijn zelf betrokken bij het begeleiden en ondersteunen van leerlingen en studenten in hun (buitenlandse) studiekeuze. In de interviews zijn verschillende uitdagingen aan bod gekomen waar begeleiders tegenaan lopen bij het studiekeuzeproces van studenten. Hoewel dit onderzoek vooral gericht is op de motivaties, uitdagingen en behoeften van studenten zelf, geeft het een completer beeld als ook de verschillende uitdagingen en behoeften van begeleiders worden besproken. Hieronder volgt een overzicht.

Interesse wekken bij studenten

De geïnterviewde experts gaven aan dat het soms lastig is om interesse te wekken bij studenten om meer van de wereld te zien en studiemogelijkheden in het buitenland te verkennen. Niet alle studenten zijn intrinsiek gemotiveerd om andere culturen en omgevingen te ontdekken. Daarnaast vinden niet alle begeleiders en decanen dat het hun taak is om leerlingen aan te moedigen om naar het buitenland te gaan of om deze mogelijkheid te bespreken. Het wordt van scholieren en studenten verwacht dat ze zelf initiatief nemen als ze interesse hebben in een studie in het buitenland; anders wordt het vaak niet besproken als optie.

Bereiken van de doelgroep

Begeleiders die werkzaam zijn bij organisaties die studenten helpen bij hun studiekeuze gaven aan dat het bereiken van de doelgroep lastig is. Daarmee bedoelen ze zowel leerlingen en studenten zelf als scholen en decanen. Vooral studenten en scholen die van zichzelf niet veel affiniteit met internationalisering hebben zijn lastig te bereiken. Dit zijn juist de studenten en scholen die geholpen kunnen worden met het wegnemen van misvattingen. Ook merkte een van de experts op dat er regionale verschillen binnen Nederland zijn:

“Sommige scholen zijn heel actief op studeren in het buitenland. Die organiseren ook van die buitenland-markten [...] maar ja, dat zijn ook vooral scholen in de Randstad en ik merk dat het in de regio's buiten de Randstad [...] veel lastiger is, dat er minder aan voorlichting gedaan wordt. En lastiger is om decanen te bereiken.”

Sommige organisaties gebruiken social media om moeilijk bereikbare groepen te bereiken, maar het is onduidelijk hoe effectief dat is.

Gebrek aan kennis en ervaring over studiemogelijkheden in het buitenland

Sommige decanen gaven aan dat ze niet genoeg ervaring en kennis hebben om leerlingen te begeleiden die voor een volledige studie in het buitenland willen studeren. De vele opties om in het buitenland te studeren vereisen een brede kennis die vaak ontbreekt. Oriëntatie op een studie in het buitenland vergt voor de decaan of begeleider meer uitzoekwerk dan een studie in Nederland. Daarnaast zijn decanen niet altijd op de hoogte van de eerdere aanmelddeadlines van buitenlandse studies. Bijkomende stappen zoals cijfers omzetten en diploma's vertalen kunnen een extra uitdaging zijn voor begeleiders als de student in het buitenland wil studeren. Een van de experts gaf aan dat het zelfs met ervaring nog een ingewikkeld proces is:

“Ik doe dit werk nu 10 jaar en ik heb best wel veel ervaring, maar zelfs voor mij is het nog ingewikkeld.”

Binnen onderwijsinstellingen is er ook niet altijd genoeg kennis over studeren in het buitenland. Als er al voorlichting over studeren in het buitenland plaatsvindt, komt dat vaak doordat enkele docenten of decanen hier zelf enthousiast over zijn.

Gebrek aan tijd voor begeleiding

Naast een gebrek aan kennis en ervaring bij decanen en begeleiders is er vaak ook niet genoeg tijd om voorlichting te geven over studeren in het buitenland of geïnteresseerde studenten te begeleiden bij het aanmeldproces.

Decanen hebben bijvoorbeeld al weinig tijd om met leerlingen te spreken en kunnen daardoor niet ook nog uitgebreid ingaan op alle verschillende studiemogelijkheden in het buitenland.

Een expert gaf aan:

“Kijk, ik weet dat decanen [...] heel weinig tijd [hebben] voor hun leerlingen, maar het zou natuurlijk wel super fijn zijn als bijvoorbeeld op een gegeven moment in de schoolcarrière er eens een individueel gesprek is.”

Niet alleen decanen, maar ook studiekeuzebegeleiders buiten de onderwijsinstelling hebben niet altijd de capaciteit om studenten te helpen die in het buitenland willen studeren.

Dit komt bijvoorbeeld omdat de voorbereiding op de aanmelding voor een buitenlandse studie vaak meer tijd kost dan voor een Nederlandse studie.

Vinden van informatie

Begeleiders vinden het ook lastig om de juiste informatie te vinden om studenten te ondersteunen. Verschillende experts gaven aan dat ze een overzicht van buitenlandse studies misten. Daarnaast gaven begeleiders aan dat een globaal overzicht met algemene informatie over studeren in het buitenland op prijs wordt gesteld, bijvoorbeeld in de vorm van een folder die makkelijk aan geïnteresseerde studenten kan worden meegegeven. Ten slotte zou meer betrouwbare informatie over de kwaliteit van het onderwijs in het buitenland nodig zijn om studenten en leerlingen goed voor te lichten.

Overbrengen van meerwaarde

De meerwaarde van een studie in het buitenland is niet altijd bekend bij decanen en studiekeuzebegeleiders. Het overbrengen van de meerwaarde van een studie in het buitenland werd dus genoemd als een uitdaging. Daarnaast kwam ter sprake dat sommige begeleiders niet genoeg weten over de eventuele nadelen of psychologische impact van studeren in het buitenland, waardoor het lastig is om dit op een goede manier aan te kaarten in een gesprek met een student en studenten te helpen om een weloverwogen keuze te maken.

Samenwerking tussen organisaties

Er zijn verschillende organisaties en instanties die een rol (kunnen) spelen bij het stimuleren en ondersteunen van studenten die geïnteresseerd zijn om een studie in het buitenland te volgen. De experts gaven aan dat er nu al goede contacten zijn tussen relevante organisaties en dat deze ook vaak samen optrekken. Wel kwam uit de interviews met experts naar voren dat er nog wel ruimte voor verbetering is in de samenwerking tussen deze organisaties zodat de voorlichting en ondersteuning kunnen verbeteren.

Decanennetwerken kunnen bijvoorbeeld helpen om kennis over studeren in het buitenland uit te wisselen. Ook samenwerkingen tussen scholen en studiekeuzebegeleiders of andere organisaties die studenten helpen bij hun studiekeuze kunnen helpen om meer scholieren voor te lichten zonder dat dit voor veel meer werkdruk zorgt bij decanen. Daarnaast kunnen scholen zelf samenwerkingen of uitwisselingen aangaan met buitenlandse scholen. Studentenuitwisselingen kunnen volgens de experts sommige studenten enthousiasmeren voor een langere buitenlandervaring. Volgens een van de experts is in Nederland ruimte voor meer buitenlandbeurzen en (private) bureaus die ondersteuning bieden bij studeren in het buitenland. In het buitenland zijn deze bureaus gebruikelijker en worden deze al dan niet gefinancierd door buitenlandse universiteiten die studenten willen aantrekken.

Conclusie

Conclusie

Met dit onderzoek hebben we inzicht gekregen in de redenen waarom Nederlandse studenten relatief weinig deelnemen aan uitgaande diplomamobiliteit en wat deelname hieraan zou kunnen stimuleren. Dit hebben we onderzocht door interviews met experts en een vragenlijst voor studenten. We hebben een theoretisch model geïntroduceerd dat aangeeft in welke stappen studenten besluiten om niet in het buitenland te studeren. Eerst komen persoonlijke redenen aan bod, vervolgens academisch-professionele redenen, en daarna praktische redenen.

Veel studenten willen niet ver weg van familie en vrienden zijn, dicht bij huis wonen, en zijn terughoudend om hun vertrouwde omgeving te verlaten. Door deze persoonlijke redenen zullen deze studenten weinig interesse hebben in een volledige studie in het buitenland.

Daarnaast zijn er academisch-professionele redenen waarom studenten niet kiezen voor een studie in het buitenland, zoals de hoge kwaliteit van onderwijs in Nederland, de betere aansluiting op de toekomstige carrière van een Nederlandse studie en de onduidelijkheid over de meerwaarde van een studie in het buitenland. Een deel van de studenten gaf aan dat ze liever een deel van hun studie in het buitenland zouden doen dan de volledige studie.

Ook vormen de hoge kosten en een tekort aan beurzen, en een gebrek aan informatie daarover, belangrijke praktische obstakels. Deze kosten omvatten hoger collegegeld van buitenlandse onderwijsinstellingen en de aanmeldprocedure, maar ook kosten verbonden aan het verhuizen naar het buitenland zoals visumkosten of hogere kosten voor huisvesting. Studenten die geïnteresseerd zijn in een studie in het buitenland lopen tijdens de oriëntatie vooral aan tegen een gebrek aan overzicht en begeleiding.

Voorlichting vanuit onderwijsinstellingen, betere informatievoorziening over studiemogelijkheden, financiële ondersteuning en praktische zaken, en begeleiding door ervaren studiekeuze-coaches kunnen helpen om deze obstakels weg te nemen. Daarnaast is het van belang om de zichtbaarheid van de meerwaarde van studeren in het buitenland te vergroten, zowel voor studenten als voor hun begeleiders.

Het is belangrijk om te benoemen dat niet alle scholieren en studenten een bewuste keuze hebben gemaakt om niet in het buitenland te studeren. Hoewel een deel van de respondenten zich actief heeft georiënteerd op een studie in het buitenland, en een ander deel er om diverse redenen voor heeft gekozen om dat niet te doen, is er ook een deel dat zich simpelweg niet bewust is dat de optie bestaat. Het verbeteren van informatievoorziening en voorlichting over studiemogelijkheden zou deze studenten kunnen stimuleren om de optie te overwegen.

Vervolgonderzoek

In dit onderzoek lag de nadruk op de motivaties, uitdagingen en behoeften van studenten zelf, maar we zijn er in de interviews ook achter gekomen dat de begeleiders van studenten ook uitdagingen ervaren. Vervolgonderzoek zou dieper kunnen ingaan op de uitdagingen en behoeften van begeleiders, bijvoorbeeld door middel van kwantitatief onderzoek. Hierbij kan ook in kaart worden gebracht welke werkwijzen al effectief worden toegepast, zodat deze gedeeld en versterkt kunnen worden.

Daarnaast kan vervolgonderzoek het theoretische model verder toetsen en verfijnen, zodat we beter begrijpen hoe de verschillende redenen elkaar beïnvloeden en hoe deze processen kunnen verschillen per studentengroep.

Referenties

Beerkens, M., Souto-Otero, M., de Wit, H., & Huisman, J. (2016). Similar students and different countries? An analysis of the barriers and drivers for Erasmus participation in seven countries. *Journal of Studies in International Education*, 20(2), 184-204.

Böhm, A. (2004). Theoretical coding: Text analysis in grounded theory. In U. Flick, E. Kardorff & I. Steinke (Eds.), *A Companion to Qualitative Research* (pp. 270-275). Londen: SAGE Publications.

CBS (2023). Leerlingen en studenten; onderwijssoort, woonregio 2000/'01-2022/'23. Geraadpleegd via <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/71450ned/table?fromstatweb>

CBS (2024). Hoger onderwijs; ingeschrevenen, onderwijssoort, opleidingsfase en -vorm. Geraadpleegd via <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85423NED/table?ts=1734596875197>

Cohen, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Routledge.

DeLoach, S. B., Kurt, M. R., & Olitsky, N. H. (2021). Duration matters: Separating the impact of depth and duration in study abroad programs. *Journal of Studies in International Education*, 25(1), 100-118.

DUO (2024a). Aantal studenten - wo. Geraadpleegd via https://duo.nl/open_onderwijsdata/hoger-onderwijs/aantal-studenten/studenten-wo.jsp

DUO (2024b). Aantal studenten - hbo. Geraadpleegd via https://duo.nl/open_onderwijsdata/hoger-onderwijs/aantal-studenten/studenten-hbo.jsp

Dwyer, M. M. (2004). More is better: The impact of study abroad program duration. *Frontiers: The interdisciplinary journal of study abroad*, 10, 151-163.

Europese Commissie (2021). Outward degree and credit mobility of graduates by ISCED level, 2019, Figure 62. *Education and Training Monitor 2021*. Geraadpleegd van <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8599033b-57d9-11ec-91ac-01aa75ed71a1>

Europese Commissie (2023a). 'Europe on the Move' – learning mobility opportunities for everyone. Brussel: Europese Commissie

Europese Commissie (2023b). [Study on learning mobility. Progress, obstacles and way forward: final report](#). Directoraat-generaal Onderwijs, Jongere zaken, Sport en Cultuur. Bureau voor publicaties van de Europese Unie.

Fakunle, O. (2021). Developing a framework for international students' rationales for studying abroad, beyond economic factors. *Policy Futures in Education*, 19(6), 671-690.

Hovdhaugen, E., & Wiers-Jensen, J. (2021). Motivation for full degree mobility: analysing sociodemographic factors, mobility capital and field of study. *Educational Review*, 75(2), 195-216.

Krzaklewska, E. (2008). Why study abroad? An analysis of Erasmus students' motivations. *Students, staff and academic mobility in higher education*, 82-98.

Kurver, B., Nas, K., de Korte, K., & Warps, J., (2019). Buitenlandervaring voor iedereen? Nulmeting naar impact en inclusiviteit van het Erasmus+-mobiliteitsprogramma onder mbo-studenten. Nijmegen: ResearchNed.

Kwiek, M. (2015). The internationalization of research in Europe: A quantitative study of 11 national systems from a micro-level perspective. *Journal of studies in international education*, 19(4), 341-359.

Larsen, M. A., & Tascón, C. I. (2020). Social Capital in Higher Education Partnerships: A Case Study of the Canada-Cuba University Partnership. *Higher Education Policy*, 33(1), 89-109.

Lodewick, J., Luyten, E., Blom, A., van Mensvoort, C. & Lommertzen, J. (2024). Een buitenlandervaring voor het leven. Nijmegen: ResearchNed.

Ministerie van Buitenlandse Zaken. (2023, 2 december). BNC *Fiche 2: Aanbeveling leermobiliteitsmogelijkheden*. Verkregen via Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2023, 21 april). *Beheersing van internationale studentenstromen in het hoger onderwijs* [Kamerbrief]. Verkregen via Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2024a, 15 oktober). *Beheersing van internationale studentenstromen* [Kamerbrief]. Verkregen via Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2024b, 22 april). *Verslag van de informele bijeenkomst van onderwijsministers van 29 februari en 1 maart*. Verkregen via Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl>

Nghia, T. L. H. (2019). Motivations for studying abroad and immigration intentions: The case of Vietnamese students. *Journal of International Students*, 9(3), 758-776.

Nuffic (2019). Model Internationale competenties | Nuffic.
Den Haag: Nuffic.

Nuffic (2020). Meerwaarde van internationalisering in mbo en ho. Een inventarisatie van onderzoek en kansen voor de toekomst.
Den Haag: Nuffic.

Nuffic (2022a). Inclusie in uitgaande mobiliteit. Den Haag: Nuffic.

Nuffic (2023a). De leeropbrengsten van internationaliseringsactiviteiten. Voor leerlingen, studenten, leerkrachten, docenten en staf. Den Haag: Nuffic.

Nuffic (2023b). Inclusief internationaliseren. Het perspectief van Nederlandse studenten op de toegankelijkheid van een buitenlandervaring. Den Haag: Nuffic.

Nuffic (2023c). Internationalisering langs de grens met Duitsland.
Den Haag: Nuffic.

Nuffic (2023d). Nederlandse studenten in het buitenland. Uitgaande mobiliteit in het hoger onderwijs (2005-2021).
Den Haag: Nuffic.

Perez-Encinas, A., Rodriguez-Pomeda, J., & de Wit, H. (2020). Factors influencing student mobility: a comparative European study. *Studies in Higher Education*, 46(12), 2528-2541.

Qualtrics (2023). Sample size calculator. Geraadpleegd via: <https://www.qualtrics.com/blog/calculating-sample-size/>

Samuk, Ş., Bryła, P., Kasza, G., Grinevica, L., Netz, N., Tornari, M., Cullinan, J. & Wiers-Jenssen, J. (2023). The professional value of study and internships abroad. Geraadpleegd van <https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/87905>

Souto-Otero, M., Huisman, J., Beerkens, M., De Wit, H., & Vujić, S. (2013). Barriers to international student mobility: Evidence from the Erasmus program. *Educational researcher*, 42(2), 70-77.

Storozuk, A., Ashley, M., Delage, V., & Maloney, E. A., (2020). Got Bots? Practical Recommendations to Protect Online Survey Data from Bot Attacks. *The Quantitative Methods for Psychology*, 16, 472-481.

Unesco (2024). Global Flow of Tertiary-Level Students. Verkregen juni 2024, van <http://data.uis.unesco.org/>

Van Mol, C., & Timmerman, C. (2014). Should I stay or should I go? An analysis of the determinants of intra-European student mobility. *Population, Space and Place*, 20(5), 465-479.

Van Mol, C., Cleven, J. & Mulvey, B. 2024. Where, when and why are students internationally mobile? *In: Recchi E. & Safi, M. (eds.) Handbook on Human Mobilities and Migrations*. Northampton: Edward Elgar.

Wahba, J. (2014). Return migration and economic development. *International handbook on migration and economic development*, 327-349.

West, A., et al. (2001). Higher education admissions and student mobility within the EU: ADMIT. *Center for Educational Research. Clare Market Papers No. 18*. London: London School of Economics and Political Science.

Wiers-Jenssen, J. (2008). Does higher education attained abroad lead to international jobs? *Journal of Studies in International Education*, 12(2), 101-130.

Wu, Q. (2014). Motivations and decision-making processes of mainland Chinese students for undertaking master's programs abroad. *Journal of Studies in International Education*, 18(5), 426-444.

Yue, Y., & Lu, J. (2022). International students' motivation to study abroad: an empirical study based on expectancy-value theory and self-determination theory. *Frontiers in Psychology*, 13, 841122.

Dankwoord

We willen graag de volgende professionals bedanken voor hun tijd en inzet bij het delen van hun ervaringen en perspectieven tijdens de interviews tussen mei en juli 2025. Hun input was zeer waardevol voor de gegevensverzameling en het verkennen van het onderwerp:

- Adine de Planque (Studiekeuze op maat)
- Yvonne Schoolmeesters (Onderwijsgemeenschap Venlo & Omstreken)
- Eva ten Hoor (Wereldwijde Studenten)
- Manon Kolsteren (Fulbright Commission)
- Struan Campbell (British Council Netherlands)
- Ellen Nass (Revislyceum Maassluis)
- Leo van Buren (Het Lyceum Rotterdam)
- Saskia Jong (Hogeschool Utrecht)
- Loren van Uden (Education First)
- Merel Sijm (Education First)

We willen ook graag de volgende onderzoekers bedanken voor hun feedback tijdens ons onderzoek:

- Christof van Mol (Tilburg University)
- Robin Mellors-Bourne (Careers Research and Advisory Centre)

Bijlagen

Bijlage 1. Verspreiding van vragenlijst	59
Bijlage 2. Maatregelen tegen botreacties	60
Bijlage 3. Beschrijvende statistieken van de steekproef	61
Bijlage 4. Representativiteit van de respondenten	63
Bijlage 5. Nauwkeurigheid van analyse	65
Bijlage 6. Verschillen tussen groepen	66

Bijlage 1. Verspreiding van vragenlijst

De vragenlijst is via verschillende netwerken verspreid, zoals het Mobstacles-netwerk en het netwerk Landelijk Overleg Study Abroad Advisors (LOSA). Daarnaast is aan verschillende landelijke en lokale afdelingen van studentenverenigingen (PKvV, Kamer van Verenigingen, AIESEC) gevraagd om de vragenlijst te delen onder hun leden. Ook is er een Instagram-post door WilWeg geplaatst, en een LinkedIn-post door Nuffic. Ten slotte zijn respondenten geworven door flyers met een QR-code naar de vragenlijst te verspreiden bij hogeronderwijsinstellingen op verschillende dagen in september en oktober 2024. Hierbij is er rekening mee gehouden dat er voldoende geografische spreiding van instellingen door Nederland was, dat zowel universiteiten als hogescholen zijn meegenomen en dat er diversiteit was in de studierichtingen die op de instellingen worden aangeboden (zowel technisch als niet-technisch). Een lijst van de onderwijsinstellingen waar de vragenlijst is verspreid:

- Saxion Enschede
- Erasmus Universiteit Rotterdam
- Fontys Hogeschool Eindhoven
- Haagse Hogeschool
- Hanzehogeschool Groningen
- Hogeschool Rotterdam
- Hogeschool Utrecht
- Maastricht University
- Rijksuniversiteit Groningen
- Technische Universiteit Delft
- Technische Universiteit Eindhoven

- Technische Universiteit Twente
- Universiteit Leiden
- Universiteit Utrecht
- Vrije Universiteit

Op de campussen van de instellingen zijn willekeurige studenten aangesproken met de vraag of ze de vragenlijst wilden invullen. Hierbij is de aanname gemaakt dat studenten die op de campus aanwezig zijn een representatieve afspiegeling zijn van de gehele studentenpopulatie. Het is mogelijk dat studenten die de keuze hebben gemaakt om de vragenlijst in te vullen verschillen van de studenten die de keuze hebben gemaakt om dat niet te doen (non-respons), bijvoorbeeld omdat ze meer gemotiveerd zijn, het minder druk hebben of het onderwerp van studeren in het buitenland ze meer aanspreekt.

Bijlage 2. Maatregelen tegen botreacties

Online vragenlijsten met een invulbeloning kunnen botreacties aantrekken (Storozuk et al., 2020). We hebben een aantal maatregelen getroffen om te voorkomen dat we botreacties meenemen in onze analyse. Zo hebben we twee *strikvragen* toegevoegd aan de vragenlijst, waarmee we potentiële botreacties zouden kunnen herkennen. Ook kon per IP-adres de vragenlijst maar één keer ingevuld worden en hebben we kritisch gekeken naar de begin- en eindtijden (Storozuk et al., 2020). Ten slotte heeft er weinig verspreiding via social media plaatsgevonden, omdat bots daar mogelijk aangetrokken worden.

Bijlage 3. Beschrijvende statistieken van de steekproef

Tabel 1 bevat de verdeling van demografische en andere kenmerken van de respondenten. Voor de beschrijvende statistieken zijn alleen respondenten meegenomen die onder de uiteindelijke steekproef vallen.

Tabel 1. Verdeling van demografische en andere kenmerken van de respondenten (N=378)

Variabele	Proportie volledige steekproef	Aantal	Percentage
Type opleiding	Hbo bachelor	170	45%
	Hbo master	2	0,5%
	Wo bachelor	133	35,3%
	Wo master	73	19,3%
Studierichting	Economie	42	11,1%
	Gedrag en maatschappij	43	11,4%
	Gezondheidszorg	30	7,9%
	Landbouw en natuurlijke omgeving	4	1,1%
	Natuur	14	3,7%
	Onderwijs	24	6,3%
	Recht	15	4,0%
	Sectoroverstijgend	8	2,1%
	Taal en cultuur	12	3,2%
	Techniek	132	34,9%
	Onbekend	54	14,3%

Variabele	Proportie volledige steekproef	Aantal	Percentage
Geslacht	Man	145	38,4%
	Vrouw	169	44,7%
	Non-binair/anders	7	1,9%
	Zeg ik liever niet	4	1,1%
	Onbekend	53	14%
Leeftijd	16-17	20	5,3%
	18-25	292	77,2%
	26-35	10	2,6%
	Onbekend	56	14,8%

Bijlage 4. Representativiteit van de respondenten

Tabel 2 vergelijkt de kenmerken van de respondenten in onze steekproef met de kenmerken van alle studenten in Nederland. Dit geeft een indruk van de representativiteit van de steekproef. De data over de studentenpopulatie komen van CBS en DUO en omvatten voltijd-, deeltijd- en duale studenten (CBS, 2023; CBS, 2024; DUO, 2024a; DUO, 2024b). In de tabel zijn de percentages van de steekproef berekend zonder de waarden 'onbekend' mee te nemen. Dit maakt de percentages makkelijker te vergelijken met die van de studentenpopulatie.

Zoals te zien in de tabel is het aandeel van hbo-bachelorstudenten in onze steekproef 10 procentpunten lager dan in de populatie; het aandeel wo-bachelorstudenten is juist 8 procentpunten hoger dan in de populatie. Dit betekent dat hbo-bachelorstudenten enigszins ondervertegenwoordigd zijn terwijl wo-bachelorstudenten enigszins oververtegenwoordigd zijn.

Het aandeel van de studierichtingen in de steekproef komt grotendeels overeen met de populatie, maar er zijn wel twee belangrijke verschillen. Ten eerste bevat de steekproef 14 procentpunten minder economiestudenten dan de populatie. In de populatie is economie de grootste studierichting, terwijl het in de steekproef de derde grootste studierichting is. Ten tweede is het aandeel techniekstudenten in de steekproef meer dan twee keer zo hoog als in de populatie, mogelijk omdat we op meerdere technische universiteiten respondenten hebben geworven. Dit heeft mogelijk wel

gevolgen voor de generaliseerbaarheid van het onderzoek. Zo blijkt uit eerder onderzoek dat de redenen om in het buitenland te studeren verschillen per studierichting (Hovdhaugen & Wiers-Jenssen, 2021); ook is er verschil tussen studierichtingen voor wat betreft de deelname van studenten aan studiepuntmobiliteit (Nuffic, 2023d). De verschillen tussen studierichtingen in uitgaande *diplomamobiliteit* in Nederland zou in toekomstige onderzoeken kunnen worden onderzocht. Vanwege de oververtegenwoordiging van studenten van de studierichting Techniek zijn er in dit onderzoek extra analyses uitgevoerd om uit te zoeken of de resultaten verschillen tussen techniekstudenten en studenten uit andere studierichtingen. Deze analyses zijn te vinden in *bijlage 6*.

De waarden voor de variabele Geslacht liggen vlak bij die van de studentenpopulatie. Het CBS rapporteert alleen man of vrouw en geen andere categorieën. Bij de variabele voor leeftijd bevat onze steekproef relatief minder studenten van boven de 26 jaar oud. Een aantal van de geïnterviewde experts verwachtten dat leeftijd een rol zou spelen bij de beslissingen om wel of niet in het buitenland te studeren, dus mogelijk zijn sommige met leeftijd verbonden redenen onder- of oververtegenwoordigd in de resultaten van dit rapport.

Tabel 2. Verdeling van demografische en andere kenmerken van de respondenten (N=378) vergeleken met de gehele studentenpopulatie.

Variabele		Percentage steekproef	Percentage populatie
Type opleiding	Hbo bachelor	45%	55,4%
	Hbo master	0,5%	0,02%
	Wo bachelor	35,3%	27,5%
	Wo master	19,3%	15,2%
Studierichting	Economie	13,0%	27,0%
	Gedrag en maatschappij	13,3%	14,6%
	Gezondheidszorg	9,2%	11,7%
	Landbouw en natuurlijke omgeving	1,3%	3,1%
	Natuur	4,3%	5,1%
	Onderwijs	7,4%	7,6%
	Recht	4,7%	4,4%
	Sector overstijgend	2,5%	1,9%
	Taal en cultuur	3,7%	6,8%
	Techniek	40,7%	17,8%
	Geslacht	Man	44,6%
Vrouw		51,9%	53,4%
Non-binair/anders		2,2%	-
Zeg ik liever niet		1,3%	-
Leeftijd	16-17	6,2%	2,1%
	18-25	90,7%	80,7%
	26-35	3,1%	13,0%

Bijlage 5. Nauwkeurigheid van analyse

Bij onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van een steekproef is er altijd een mate van onzekerheid over de nauwkeurigheid van de resultaten. Bij het analyseren van de resultaten willen we begrijpen hoe dicht de gemeten uitkomsten liggen bij de werkelijke waarden in de hele populatie. Door de foutmarge te rapporteren kunnen we de onzekerheid kwantificeren en de betrouwbaarheid van de resultaten beter inschatten. Een aselechte steekproef van 378 respondenten geeft een foutmarge van 5% met een betrouwbaarheid van 95% (Qualtrics, 2023). Dit wil zeggen dat in 95 van de 100 keer de gemeten uitkomst niet meer dan 5% boven of onder de werkelijke waarde in de populatie ligt.

Zoals beschreven in *bijlage 4*, is de steekproef niet volledig representatief. Er is namelijk een oververtegenwoordiging van Techniekstudenten, en een ondervertegenwoordiging van Economiestudenten. Ook is er een ondervertegenwoordiging van oudere studenten. De daadwerkelijke foutmarge kan dus afwijken van 5%.

Bijlage 6. Verschillen tussen groepen

Onze steekproef bevatte een diverse groep respondenten. We hebben een aantal analyses uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de eventuele verschillen tussen de verschillende subgroepen. We hebben tests uitgevoerd voor de verschillen tussen:

- bachelor- en masterstudenten (voor alle vragen in de vragenlijst)
- hbo- en wo-studenten (voor alle vragen in de vragenlijst)
- eerstejaarsstudenten en ouderejaarsstudenten (voor alle vragen in de vragenlijst)
- studenten die zich wel hebben georiënteerd op een studie in het buitenland en studenten die dat niet hebben gedaan (voor vragen over redenen om niet in buitenland te studeren en vragen over wat hen kan stimuleren om in het buitenland te studeren)
- studenten met een opleiding in de studierichting Techniek en studenten met een andere studierichting (voor alle vragen in de vragenlijst)

Voor elk onderdeel van de vragenlijst hebben we voor elke subgroep de proportie berekend van de respondenten die een stelling hebben aangevinkt. Daarna hebben we voor elke vraag een z-toets uitgevoerd om te zien of het verschil tussen twee subgroepen statistisch significant is. Een z-toets is een eenvoudige en statistisch robuuste methode om te bepalen of waargenomen verschillen tussen groepen significant zijn, rekening houdend met steekproefomvang en variantie.

Door deze test toe te passen op alle variabelen, kunnen we objectief beoordelen of de verdelingen tussen de groepen afwijken, wat ons helpt om verschillen in kaart te brengen.

Voordat we de z-toets hebben uitgevoerd hebben we een poweranalyse gedaan. Een poweranalyse geeft inzicht in de mate waarin onze steekproef bepaalde verschillen in de populatie (effectgroottes) kan detecteren (Cohen, 1988). Afhankelijk van de omvang van de steekproef kunnen niet alle verschillen statistisch significant worden vastgesteld. Uitgaande van een willekeurige steekproef van 378 respondenten en een standaard powerniveau van 80% kan een effectgrootte van 0,29 of groter worden gedetecteerd. Dit betekent dat een dergelijk verschil in 80% van de gevallen significant wordt gevonden. Uit deze poweranalyse blijkt dat kleine verschillen tussen groepen in onze steekproef waarschijnlijk niet als statistisch significant worden aangemerkt, zelfs als ze wel daadwerkelijk aanwezig zijn in de populatie.

Een andere overweging bij het doen van meerdere toetsen voor significantie is het risico op Type I-fouten. Hierbij wordt een significante relatie gevonden die in werkelijkheid niet bestaat. Om het risico op Type I-fouten zoveel mogelijk te voorkomen zijn de p-waarden van de z-toetsen gecorrigeerd door middel van de Benjamini-Yekutieli-methode (Benjamini & Yekutieli, 2001).

Door onze steekproefgrootte en correctiemethode bestaat er een kans op Type II-fouten. Hierbij worden daadwerkelijk bestaande verschillen in de populatie niet gevonden in de z-toetsen.

Resultaten van z-toetsen

Voor de vragen *'Welke uitdagingen heb je ervaren bij het oriënteren op of aanmelden bij een buitenlandse studie?'*, *'Wat had je kunnen helpen bij het oriënteren op of aanmelden bij een studie in het buitenland?'*, en *'Wat had je kunnen stimuleren om een volledige studie in het buitenland te doen?'* zijn geen significante verschillen gevonden tussen de groepen.

Voor de vraag *'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'* zijn wel een aantal significante verschillen gevonden tussen studenten die zich wel en niet georiënteerd hebben op een volledige studie in het buitenland. Ook is er een significant verschil gevonden tussen studenten met een opleiding in de studierichting Techniek en studenten met een andere studierichting. Maar er zijn geen verschillen gevonden tussen bachelor- en masterstudenten, hbo- en wo-studenten, en eerstejaars- en ouderejaarsstudenten. Een overzicht met de gevonden verschillen voor deze vraag volgt hieronder.

Georiënteerd op studie in het buitenland

In tabel 3 worden de redenen om niet in het buitenland te studeren weergegeven waarbij een significant verschil is gevonden tussen de groepen studenten die zich wel en niet georiënteerd hebben. De tabel bevat het percentage respondenten dat de redenen heeft aangevinkt voor drie groepen: de totale steekproef, de studenten die zich niet hebben georiënteerd en de studenten die zich wel hebben georiënteerd. Daarnaast is de z-score en de gecorrigeerde p-waarde (Benjamini-Yekutieli-methode) toegevoegd.

Voor studenten die zich niet hebben georiënteerd op een studie in het buitenland waren de redenen 'Niet ver weg willen zijn van familie', 'Niet ver weg willen zijn van vrienden', 'Niet over studeren in het buitenland nagedacht', 'Geen interesse om in het buitenland te studeren', 'Geen meerwaarde zien van studeren in het buitenland' en 'Thuis willen blijven wonen' belangrijker dan voor studenten die zich wel hebben georiënteerd. Voor studenten die zich wel hebben georiënteerd op een studie in het buitenland was de reden 'Bang om geen huisvesting te vinden' belangrijker dan voor studenten die zich niet hebben georiënteerd. Voor de overige redenen zijn geen significante verschillen gevonden. Deze bevindingen geven een bevestiging dat de persoonlijke redenen (familie, vrienden, thuis willen blijven wonen) een rol spelen in het vroege stadium van het beslisproces, en deze redenen kunnen studenten er wellicht van weerhouden om zich te oriënteren. Daarnaast lijkt een praktische reden over

huisvesting pas later in het beslisproces te komen, namelijk vaker bij studenten die zich al op een studie in het buitenland hebben georiënteerd.

Tabel 3. Percentage studenten (totaal, wel georiënteerd, niet georiënteerd) dat de redenen heeft aangevinkt uit de vraag: 'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'. (N=348)

Reden om niet in het buitenland te studeren	Percentage voor steekproef (N = 348)	Percentage voor 'niet georiënteerd' (N = 238)	Percentage voor 'wel georiënteerd' (N = 110)	z-score verschil ¹
Niet ver weg willen zijn van familie	48%	53,8%	35,5%	3,18*
Niet ver weg willen zijn van vrienden	46,3%	52,1%	33,6%	3,21*
Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen vinden	31,3%	23,5%	48,2%	-4,61***
Niet over studeren in het buitenland nagedacht	31%	42,0%	7,3%	6,51***
Geen interesse om in het buitenland te studeren	30,2%	39,5%	10%	5,57***
Geen meerwaarde zien van studeren in het buitenland	27%	33,2%	13,6%	3,82***
Thuis willen blijven wonen	20,1%	25,2%	9,1%	3,48***

¹ Significatieniveau is gebaseerd op gecorrigeerde p-waarde (Benjamini-Yekutieli-methode). *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001

Studierichting

In tabel 4 wordt de reden om niet in het buitenland te studeren weergegeven waarbij een significant verschil is gevonden tussen de groepen studenten die wel een opleiding in de studierichting Techniek volgen en studenten die een opleiding in een andere studierichting volgen. De tabel bevat het percentage van de respondenten dat de redenen heeft aangevinkt voor drie groepen: de totale steekproef, de studenten met studierichting

techniek, de studenten met een andere studierichting.

Daarnaast is de z-score en de gecorrigeerde p-waarde (Benjamini-Yekutieli-methode) toegevoegd. Voor de studenten die een opleiding met de studierichting Techniek volgen was de reden 'Hoge kwaliteit van leven in Nederland' belangrijker dan voor studenten die een opleiding in een andere studierichting volgen. Verder zijn er geen significante verschillen gevonden tussen deze groepen.

Tabel 4. Percentage studenten (totaal, techniek, niet techniek) dat de redenen heeft aangevinkt uit de vraag: 'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'. (N=324)

Reden om niet in het buitenland te studeren	Percentage voor volledige steekproef (N = 324)	Percentage voor 'techniek' (N = 132)	Percentage voor 'andere studierichting' (N = 192)	z-score verschil ¹
Hoge kwaliteit van leven in Nederland	29,6%	40,9%	21,9%	3,69*

¹ Significantieniveau is gebaseerd op gecorrigeerde p-waarde (Benjamini-Yekutieli-methode). *p < 0,05; **p < 0,01; ***p < 0,001

Top 10 redenen per groep

Voor de redenen om niet in het buitenland te studeren hebben we ook een alternatieve manier gebruikt om verschillen tussen groepen te analyseren, namelijk het bepalen van de top 10 redenen per groep. Deze worden in de volgende tabellen weergegeven. Hierbij moet wel worden genoemd dat er voor

de meeste groepen geen significante verschillen zijn gevonden tussen de percentages van de groepen, zoals uit de z-toetsen is gebleken. Echter kan het tonen van de top 10 redenen per groep wel meer inzicht geven in de beweegredenen van de verschillende groepen.

Top 10 redenen voor hbo- en wo-studenten

De top 10 redenen van hbo- en wo-studenten komen redelijk overeen (tabel 5). Er zijn wel een aantal verschillen in de rangschikking van de redenen. Voor wo-studenten staan

dezelfde 3 redenen in de top 3 als bij de totale steekproef.

Voor hbo-studenten staat de reden 'Te weinig informatie over studiemogelijkheden in het buitenland' bovenaan.

Tabel 5. Top 10 redenen voor wo-studenten (N=189) en hbo-studenten (N=159) uit de vraag: 'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'

Rang	Wo - top 10	Wo - Percentage	Hbo - top 10	Hbo - Percentage
1	Niet ver weg willen zijn van vrienden	51,9%	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	47,2%
2	Niet ver weg willen zijn van familie	49,2%	Niet ver weg willen zijn van familie	46,5%
3	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	48,1%	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	45,9%
4	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	42,3%	Niet ver weg willen zijn van vrienden	39,6%
5	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	36,5%	Niet over studeren in het buitenland nagedacht	34,6%
6	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	36%	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	30,8%
7	Vertrouwde omgeving niet willen verlaten	34,4%	Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen vinden	28,9%
8	Lage kosten onderwijs in Nederland	33,9%	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	28,3%
9	Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen vinden	33,3%	Te weinig informatie over verhuizen naar het buitenland	27,7%
10	Hoge kwaliteit van leven in Nederland	32,8%	Geen interesse om in het buitenland te studeren	27%

Top 10 redenen voor bachelor- en masterstudenten

Tabel 6 geeft de top 10 weer voor zowel bachelor- als masterstudenten. De belangrijkste 3 redenen van de totale steekproef staan voor zowel bachelor- als masterstudenten in

de top 10. Een opvallend verschil tussen de groepen is dat 'Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland' op de derde plek staat bij bachelorstudenten, maar niet in de top 10 voorkomt bij masterstudenten.

Tabel 6. Top 10 redenen voor bachelorstudenten (N=281) en masterstudenten (N=67) uit de vraag: 'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'

Rang	Bachelor - top 10	Bachelor - Percentage	Master - top 10	Master - Percentage
1	Niet ver weg willen zijn van familie	49,1%	Niet ver weg willen zijn van vrienden	59,7%
2	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	45,6%	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	53,7%
3	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	44,5%	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	44,8%
4	Niet ver weg willen zijn van vrienden	43,1%	Niet ver weg willen zijn van familie	43,3%
5	Niet over studeren in het buitenland nagedacht	33,8%	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	37,3%
6	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	33,8%	Hoge kwaliteit van leven in Nederland	34,3%
7	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	33,1%	Vertrouwde omgeving niet willen verlaten	32,8%
8	Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen vinden	31,7%	Bang om heimwee te krijgen of eenzaam te zijn	32,8%
9	Geen interesse om in het buitenland te studeren	30,2%	Een studie in Nederland bereidt me beter voor op mijn toekomstige loopbaan	32,8%
10	Vertrouwde omgeving niet willen verlaten	29,5%	Lage kosten onderwijs in Nederland	29,9%

Top 10 redenen voor eerstejaars- en ouderejaarsstudenten

De 4 belangrijkste redenen zijn voor zowel eerstejaars als ouderejaars gelijk, afgezien van een paar verschillen in rang (tabel 7).

Tabel 7. Top 10 redenen voor eerstejaarsstudenten (N=175) en ouderejaarsstudenten (N=173) uit de vraag: 'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'

Rang	Eerstejaars - top 10	Eerstejaars - Percentage	Ouderejaars - top 10	Ouderejaars - Percentage
1	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	50,9%	Niet ver weg willen zijn van familie	49,1%
2	Niet ver weg willen zijn van familie	46,9%	Niet ver weg willen zijn van vrienden	48%
3	Niet ver weg willen zijn van vrienden	44,6%	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	43,9%
4	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	38,3%	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	43,4%
5	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	37,1%	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	35,3%
6	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	36,6%	Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen vinden	32,4%
7	Geen interesse om in het buitenland te studeren	32,6%	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	30,6%
8	Niet over studeren in het buitenland nagedacht	32%	Niet over studeren in het buitenland nagedacht	30,1%
9	Een studie in Nederland bereidt me beter voor op mijn toekomstige loopbaan	31,4%	Vertrouwde omgeving niet willen verlaten	30,1%
10	Hoge kwaliteit van leven in Nederland	30,9%	Te weinig informatie over verhuizen naar het buitenland	28,9%

Top 10 redenen voor techniekstudenten en studenten in andere studierichtingen

Tabel 8 geeft de belangrijkste redenen voor techniekstudenten en studenten met een andere studierichting weer.

Voor techniekstudenten komt de top 3 overeen met de top 3

voor de totale steekproef. De reden 'Hoge kwaliteit van leven in Nederland' staat wel in de top 5 van belangrijkste redenen voor techniekstudenten, maar komt niet voor in de top 10 van studenten met een andere studierichting.

Tabel 8. Top 10 redenen voor techniekstudenten (N=132) en studenten in andere studierichtingen (N=192) uit de vraag: 'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'

Rang	Techniek - top 10	Techniek - Percentage	Andere studierichting - top 10	Andere studierichting - Percentage
1	Niet ver weg willen zijn van familie	50,8%	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	48,4%
2	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	50%	Niet ver weg willen zijn van familie	47,9%
3	Niet ver weg willen zijn van vrienden	50%	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	46,4%
4	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	47%	Niet ver weg willen zijn van vrienden	44,8%
5	Hoge kwaliteit van leven in Nederland	40,9%	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	34,4%
6	Geen interesse om in het buitenland te studeren	38,6%	Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen vinden	32,8%
7	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	37,1%	Vertrouwde omgeving niet willen verlaten	30,7%
8	Lage kosten onderwijs in Nederland	35,6%	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	30,7%
9	Geen meerwaarde zien van studeren in het buitenland	34,1%	Een studie in Nederland bereidt me beter voor op mijn toekomstige loopbaan	30,7%
10	Niet over studeren in het buitenland nagedacht	31,8%	Niet over studeren in het buitenland nagedacht	30,2%

Top 10 redenen voor studenten die zich wel hebben georiënteerd en niet hebben georiënteerd

Tussen de studenten die zich wel en niet hebben georiënteerd op een studie in het buitenland zijn redelijk veel verschillen in de top 10 van belangrijkste redenen (tabel 9).

Voor de studenten die zich wel hebben georiënteerd staan de redenen 'Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen

vinden' op rang 2 en 'Lage kosten onderwijs in Nederland' op rang 4, terwijl deze reden niet in de top 10 voorkomt van studenten die zich niet hebben georiënteerd. Opvallend is dat dit allebei praktische overwegingen zijn. Voor de studenten die zich niet georiënteerd hebben, staan de persoonlijke redenen 'Niet ver weg willen zijn van familie', en 'Niet ver weg willen zijn van vrienden' op rang 1 en rang 2, terwijl deze redenen voor studenten die zich wel hebben georiënteerd lager staan (respectievelijk rang 5 en 7).

Tabel 9. Top 10 redenen voor studenten die zich wel hebben georiënteerd (N=110) en studenten die zich niet hebben georiënteerd (N=238) uit de vraag: 'Welke van de onderstaande redenen speelden voor jou mee om niet een volledige studie in het buitenland te volgen?'

Rang	Georiënteerd - top 10	Georiënteerd - Percentage	Niet georiënteerd - top 10	Niet georiënteerd - Percentage
1	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	56,4%	Niet ver weg willen zijn van familie	53,8%
2	Bang om geen huisvesting in buitenland te kunnen vinden	48,2%	Niet ver weg willen zijn van vrienden	52,1%
3	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	42,7%	Te hoge kosten van studeren in het buitenland	42,9%
4	Lage kosten onderwijs in Nederland	35,5%	Niet over studeren in het buitenland nagedacht	42%
5	Niet ver weg willen zijn van familie	35,5%	Te weinig informatie over studiemogelijkheden in buitenland	40,3%
6	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	35,5%	Geen interesse om in het buitenland te studeren	39,5%
7	Niet ver weg willen zijn van vrienden	33,6%	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	38,7%
8	Hoge kwaliteit onderwijs in Nederland	30%	Vertrouwde omgeving niet willen verlaten	34,9%
9	Te weinig informatie over verhuizen naar het buitenland	29,1%	Geen meerwaarde zien van studeren in het buitenland	33,2%
10	Hoge kwaliteit van leven in Nederland	24,5%	Liever deel van mijn studie in Nederland naar het buitenland (uitwisseling of stage)	33,2%

NUF2025/01

Teksten

Gijs Ybema

Elli Thravalou

Jonatan Weenink

Redactie

Acolad

Ontwerp

Osage

nuffic
meet the world